

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 1. augusta 1928.

Broj 15.

Ljubljana, 1. augusta 1928.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Jačajmo se!

Tyrševo gesto.

Dr. Miroslav Tyrš, osnivač Sokolstva, umro je 8. augusta 1884. g. daleko od domovine, tražeći u Oetzu u Tirolu lek svome zdravlju, koje je narušilo prenaporno delo. Njegovo truplo našli su trinaest dana po smrti u reci Aachi, koja je velikom našem učitelju i vodi iskopala hladan grob. Među onima, koji su sa bolom u sreću tražili ljubljeno, obožavano, genialnog muža i prvog najidealnijeg Sokola, bio je i sadašnji starosta bratske Čehoslovačke Obce Sokolske, brat dr. Josip Scheiner, kojem se još danas nakon 44 godine orosi oko, kada se seti toga, u istoriji Sokolstva najtragičnijeg događaja.

Među ličnostima, koje su stvorile silom svog duha, snagom svoje moralnosti i toplinom svoga rodoljublja svome narodu velika dela trajne vrednosti i značenja, stoji dr. Tyrš među prvima. Mi Sokoli između ostalih, koji su se u prošlom stoleću bilo kako izrazili i značajno udeležovali u kulturnom i nacionalno-političkom pokretu slovenskih plemena, ne poznajemo znamenitijeg muža od Tyrša.

Poznavajući sudbinu svoga naroda, spoznao je njegove preke potrebe, zato mu je osnovao Sokolstvo, daš time ostvari mogućnost organizacije svih moralnih i fizičkih snaga najširih slojeva naroda, koji neka sa svojim Sokolstvom stupi u službu vlastitih zahteva, vlastite nacionalne časti i vlastitog nacionalnog života: »Naša stvar nije za stranke i pojedince, nego je za čitav narod! Naša stvar je večno istinita i znamenita te stoji u tom smislu visoko nad svim svagdanjim sporovima!«

Tyrševo Sokolstvo je skupljanje svih čudorednih vrlina i kreposti naroda, svih telesnih snaga i sprčnosti naroda, koje predstavljaju najvišu meru sviju dobara i bogatstva svega Slovenstva. Ta spoznaja čini sposobnam svakoga od nas za svaku žrtvu, koju drži za potrebnu, da pomogne narodu do pobeđe njegovih ideala. Započev sokolskog rada upravljala sve naše puteve u smer općenitog napretka; taj rad odstranjuje svaku zapreku, koja bi htela narod zadržati u duševnom i fizičkom razviku: »Mi smo pred svima drugima pozvani, da očuvamo svoj narod pri takvoj svestranoj mladosti, koja neda narodima da izumru; pri takvoj stalnoj i svežoj sili, pri takvom telesnom, duševnom i čudorednom zdravlju, koje neda da nikne nijedna nesreća, koje ne dopušta nikakvog zaostajanja, nikakvog natražnjaštva, tog najgoreg, da, zločina umorstva, izvršenog na narodu!«

Temelj svojih epohalnih tvornih postavio je Tyrš u demokratizmu i u idealu sokolskog bratstva, u delu i ljubavi svakog za sve i sviju za svakoga, jer »bez koncentracije sile nije nitko u ničemu izvršio ništa znamenita... Ljudska snaga se ispoljuje u skupnosti u najširem smislu reči, u skupnosti, u kojoj se jedino mogu razviti sve snage naroda i čovečanstva! A jer bez slobode nema za nikoga pravog, kulturnog života, dodao je Tyrš idealu sokolskog bratstva ideal jednakosti i slobode, da je tako podvukao svenarodni značaj Sokolstva: »Svoju slobodu dokazujemo time, da si sami hitno stvaramo red, koji po potrebi menjamo, a dotle dok traje taj red, pokoravamo mu se dobrovoljnom disciplinom.«

Bezuslovni sluga i glasnik istine se s otkrivanjem grešaka i rana sam brinuo za zdravlje naroda: »Ništa nije narodnom razviku toliko škodilo, kao naterana krotka kritika našeg života.« A s obzirom na sokolska društva: »Koliko poznajemo istoriju naših društava, najbrže su i najlakše propale ona, gde je bila telovežba već unapred i prvobitno sporedna svrha te je nisu nikad ozbiljno gajili, gde su društvo osnovali po svoj prilici samo u demonstrativnu ili dapače paradnu svrhu.« I dalje kaže Tyrš: »S ponosom smo svesni, koliko su sokolska društva sa svojim javnim nastupima pripomogla k narodnoj svesti; u tom je jedna od njihovih zasluga za čitav naš narodni život. Zašto je narod svuda tako toplo pozdravljao upravo samo nas, zašto je tako oduševljeno slavilo naše sletove i posete? Zato, jer se sklad sa pravom našom svrhom, jer je pod sokolskom odorom naslućivao i sokolsku misao i snagu, jer je sokolsku radinost odobravao s opravdanom važnošću te je brzo i živo shvaćao važnost te radinosti za čitav narod.«

I ja sam Soko . . .

U životu i razvoju svih naroda sveta, ličnosti kulture, politike, ekonomije i sociologije — znanjem, radom i životom daju sadržinu tih naroda.

Čim narodi imaju veći broj tih ličnosti i čim ličnosti imaju više znanja i rada i upriličje svoj život tako, da njihovo znanje i rad postane svojina naroda time se narod razvija kulturno, politički, ekonomski i sociološki.

Na taj način izjednačuje se duševna svojina naroda sa duševnom svojinom velikih ličnosti.

Svaki vek naroda daje i take ličnosti. Nastaju novi vekovi i radaju se nove ličnosti i po njima novi život naroda. Kad ne bi bilo ovakvih ličnosti, život naroda u svim smerovima zaostao bi iza života drugih naroda. Nastala bi stanka u životu naroda, a stanka u životu naroda — smrt je naroda.

Tako je u životu naroda bili oni brojem veliki ili mali. Ali za život malih naroda postoji jedna posebna zapoved za održanje u borbi s većim narodima, a ta je: »Da čim smo brojem manji, tim veću i svestraniju delatnost moramo pokazati u razvoju i težnji naroda svoga.«

I naš narod brojem je malen. Brojem malen — ali brojem velik u ličnostima kulture, politike, ekonomije i sociologije. Da nismo brojem ličnosti, koji su davali snagu narodu u raznim smerovima narodnoga života veliki, verovatno da bi nas — na jednom delikatnom tlu Balkana, gde se većito sudaraju interesi velikih — nestalo. Ali baš taj položaj, t. j. da smo u središtu borbe evropskih interesa i da smo pozvani da očuvamo duh i kulturu Slovenstva, njegovu slobodu i samostalnost, stvorilo je u narodu našemu u davnoj i davnoj prošlosti, pa sve do dana današnjega izvestan tip naših ljudi, čitave vojske, koji u doba fizičke borbe zadavahu strah i trepet, a u doba mirnoga života posvećuju se radu na narodnoj njivi. Učenjaci, političari, prosvetni radnici u doba mira, vojskovođe, borci i vojnici u doba rata.

Ne samo u doba slobode, već i u doba robstva imamo take ličnosti i takav narod.

A što je najglavnije, te se i take ličnosti ne radaju u palačama bogataša, već u kući naših seljaka. I tako u narodu stvaraju se ličnosti, koji postavi veliki i učeni i bogati nikad ne zaboravljaju narod, selo, kraj iz koga su se rodili. Ovo je prvo što treba da znamo.

Ali — ako prolistamo istoriju roda našega unatrag 100 godina dana — onda vidimo očima svojim, osećamo dušama našim, da kroz naše narodno i državno telo kao zlatna nit, kao os, oko koje se kreće ceo naš narodni i državni život, kao zvezda predhodnika, kao sunce koje obasjava njivu naroda i države naše — protkiva

Sve ovo, kao da bi bilo govoreno i pisano danas i za sva vremena!

I na temelju toga možemo saglasiti sa poznavaoцем Tyrševog životnog dela, koji kaže, da je Tyrševo Sokolstvo harmonična jednovremenost i skladnost naših težnja po moralnom i fizičkom napretku; moralan napredak stvara bogatstvo našeg unutarnjeg sveta, kome je vidan izraz oblik, gib i kretanja zdravog tela, a fizički napredak daje našoj duševnosti odvažnost, samosvest, odlučnost i vedrinu, pa i misaonost za uživanje svih plodova znanosti i umetnosti. Jedno i drugo nam bilježi neizbrisive crte značajnosti te nas odeva u neprobojan štit nacionalne, kulturne i državljanske slobode! U Sokolstvu je dana mogućnost skalupiti zdrava čoveka, idealnog državljana, požrtvovnog rodoljuba.

Takva ličnost bio je Tyrš sam. Na dan njegovog sprovida u Prahu, 9. novembra 1884, naglasio je br. dr. Edo Grégr, da je bio Tyrš Soko, koji se vinuo na krilima svog plemenitog duha tako visoko nad bare današnjice, da smo skamenjeni gledali za njim. I sa visina svojih idealnih nazora neprestano nas je dozivao svojim ljubeznim glasom: Za mnom, braćo! Za mnom, uvek više i više, tamo do savršenstva! — Tyrš je poznao samo jedno nastojanje, samo jednu zapoved: služiti svojoj domovini i svome narodu! Najuzvišenije svojstvo bila mu je vatrena ljubav do domovine, kojoj je tim veća zadovoljština, čim veće su žrtve, koje može pružiti domovini i narodu. Dalje svojstvo mu je bilo

rod Karadordevića — rod Sokolova — rod nade i težnje u robstvu, rod sreće i blagostanja u budućnosti naroda i države u slobodi.

Od onoga časa — od kako Crni Dorde, nemogavši trpiti ružu Turaka, podigao raju i od male Šumadije — stvorila se velika Jugoslavija — od tada pa sve do danas, od danas pa daleko i daleko, strujati će kroz nas — Rod Karadordevića!

Što je to što tako spaja? Kralja i nas? Što je to samo pri reči Karadordević v u najtežim časovima života naroda, uzdrži nas u nadi, da bila i najveća, nesreća u narodu i državi našoj pri reči Karadordević mi se osećamo jakim i silnim, mi verujemo, da nema te nesreće, koju on sin roda Karadordevića ne će moći rešiti na korist i sreću: naroda i države.

To je, braćo i sestre, krvni osećaj — da je Kralj izraz vekovnih težnja roda našega, da je on zalag velike i sretne budućnosti roda našega. To je osećaj, da bili velikaši i poglavice naroda našega zavedeni i da se uhvate za zlaćane nože, da će on doći i reći: Dosta — dovolje je Vaše, a odavle moje i moga Naroda. A dobru Naroda — ne služite samo Vi — dobru naroda imam da služim i ja. To mi je u amanet ostavio praded, ded i otac moj — to mi je kraljevski amanet. Ne pazi on u tome radu »ni po babu ni po stričevima, već po pravdi Boga istinoga«. Ne pazi ni po veri »jer brat je mio, koje vere bio«. Ne pazi ni po plemenu, ni po lepoti, ni po zdravlju, ni po junaštvu, već »po pravdi Boga istinoga«.

I eto — tome Kralju, a u dosta teškim časovima života naroda a s tim u vezi i života Sokolstva, došla je petorica braće našega bratstva, da u doba kad sve vri, kad se gospoda kršćanska hoće da uhvate za zlaćane nože i dele blago otaca naših i da nište celinu za pojedinosti — dodoše petorica braće našega bratstva, da ga pozovu i zamole za pomoć — da dode k nama na istorijsko i klasično Kosovo polje, da proslavimo složni i jedinstveni Sokoli, koji ne gledaju kao ni On ni koristi ni slave; ne gledaju razliku po veri, plemenu i staležu kao ni On; koji rade samo za celinu naroda i države kao i On; koji odgojeni u najlepšim vrlinama prošlosti kao On; koji rade u duhu najboljih za budućnost kao On; koji u odgoju samih sebe u dužnosti kao građanina i vojnika radom posvedočuju svoju ljubav i odanost narodu i državi kao On.

I je li čudo, da u tome razgovoru — osetio je Kralj — naš sokolski Kralj, a to znači Kralj ne po zakonu i dužnosti, već po našem sokolskom odgoju, radu, osećaju i težnjama, da je osetio u doba teško, kad mu se prilazi sa borbama, nejamnicama, interesima i t. d., da su pred njim oni građani njegove i naše države, na koje, ma ka-

plemenita težnja za duševnom i moralnom savršenošću, koja tim više čezne za istinom i krepošću, čim više napreduje narod u prosveti i naobrazbi. Pre svega pa je potrebna malim narodima ona junačka hrabrost starog veka, koja nikad ne broji neprijatelje, već svojim prsima zagrađuje teropiški klanac, da spasi svoju domovinu. Upaliti u srcima češke omladine oganj olimpijskog junaštva, bila je Tyršu najmilija misao. Sa visine univerzitetske stolice hteo je govoriti češkoj omladini vatretnim rečima, odavle je hteo pokazivati kao od Boga oduševljen prorok one večno sjajne zvezde ljudskog duha: ljubav do istine i kreposti, do domovine i slobode!... Neumorno, uzrujano, besprekidno delo je podkopalo korenje njegovog organizma; neprestani plamen svete vatre, koji je plamtio u njegovim grudima, uništio je njegovo telo. Ali za tako hrabrog borca, za takav antički značaj ne pristaje plać i jecanje. Ka gomili ponećemo ga s ponosom sparskanske majke. I naša majka domovina puna je ponosa uz grob takvog sina, jer i on je pao u ljutoj borbi života za njenu čast i slavu! Dignite, braćo, telo mrtvog Sokola i predajte ga onim većim silama, u čijoj tajanstvenoj radionici stvara smrt nove živote!...

I jugoslovenski Sokoli sećamo se smrtnog dana Tyrševog s osećajima divljenja i oduševljenja, jer njegova grobnica je u našim dušama. Njegovo ime i njegovo delo ovijaju ruže za hvalnosti. Ostanimo kod njega i hođajmo za njim!

Dušan M. Bogunović

ko naš politički život bio razrovan, dogodilo se ma što u životu naroda ima jedna vojska:

sokolska vojska,

koja će za dobro naroda, Kralja i države, dati jezgru da spasi ono, što nam je najmilije i najdraže, a to je

država iznad svega.

Na usta našega staroste brata Gangla — rekosmo mi svi članovi sokolskoga bratstva.

A Kralj naš čuti, sluša, posmatra, lice mu se menja — a mi osećamo da imamo pred sobom ne Kralja, ne samo oca —

već brata svoga.

A on u tom času osećao da ima pred sobom

braću svoju.

I u tom času reče ove reči:

I ja sam Soko!

I mi smo Sokoli — Kralju Naš!

I Ti Kralju naš Soko si — i mi Kralju naš Sokoli smo! Mi posle ove

audijencije imamo samo nekoliko reči, a te su:

Mi u Tebe verujemo. Ti si nam naš vodu države i naroda. I kad Ti treba nas za odbranu naroda i države — jedna reč i mi svi Sokoli jugoslovenski i slovenski smo uz Tebe za narod i državu. I kad trebaš da Ti u časovima svade velikaša, odahne duša i čuje ne samo zlo, već i dobro, zovi nas Kralju — jer mi Tebi — pa pripadali ma kojoj stranci, kazaćemo ono, što će biti melem za rane naroda našega.

I ako bi zapretila opasnost i velikaši ne bi hteli slogu, ljubav, snošljivost i jedinstvo naroda i države — mi je hoćemo — a Ti je hoćeš.

Ti — Kralju naš imaš pravo po prošlosti i sadašnjosti roda Karadordevića — a i mi imamo pravo — jer najbolji, najvredniji, najradniji, najpatriotskiji delovi, sinova i kćeri, majke i očeva naroda našega — jesu u Sokolstvu

Ti si Soko — Kralju Naš! Mi smo Sokoli — Kralju Naš! I u tome je sreća:

Naroda i Države!

Delegacija Jugoslovenskog Sokolskog Saveza kod Kralja.

20. jula o. g. po odluci starešina Jugoslovenskog Sokolskog Saveza, primljena je u audijenciju kod Nj. V. Kralja delegacija JSS. Delegaciju su sačinjavali: starosta JSS br. E. Gangl, zamenik staroste skopljske župe »Kraljević Marko« br. dr. Vladimir Zagorski, načelnik iste župe br. Dragutin Kubiček, prosvetar zagrebačke župe »Kralj Petar Svačić« br. Dušan M. Bogunović i prosvetar beogradske župe »Dušan Silni« br. dr. Milorad Dragić.

Nj. V. Kralj primio je tačno u 17 časova sokolsku delegaciju u svom kabinetu.

Kralja je u ime JSS pozdravio starosta br. Gangl, predstavivši pojedinu braću i upoznao sa svrhom audijencije, t. j. priredivanje VI. pokrajinskog sokolskog sleta JSS u Skoplju i pohod na Kosovo Polje, koji će se održati od 5. do 9. septembra o. g.

Ujedno je br. starosta umolio Nj. V. Kralja, da lično prisustvuje ovim sokolskim i narodnim svečanostima na jugu naše otadžbine. Predao je takođe Kralju i raspored tih svečanosti.

Kralj je sa meoobično velikom pažnjom pratio obaveštenja o tome sletu, koji je ujedno i sokolska proslava desetogodišnjice oslobođenja i ujedinjenja, koja će se izvršiti na Kosovu Polju prilikom ovih značajnih sokolskih dana.

Posle toga Kralj je razgovarao sa svakim članom delegacije, interesu-

jući se o svim momentima Sokolstva u zemlji.

Pri rastanku, Kralj je obećao, da će po mogućstvu lično prisustvovati sletu i učiniti sa svoje strane sve što je potrebno, da ovaj slet ima punog sokolskog uspeha, kako želi Jugoslovenski Sokolski Savez.

Tom prilikom, oprašajući se sa delegacijom Kralj je izgovorio i ove značajne reči: »I ja sam Soko.«

Delegacija JSS je posetila ministara saobraćaja Milosavljevića, da ga obavesti o VI. pokrajinskom sokolskom sletu JSS u Skoplju. Ministar Milosavljevića pozdravio je starosta br. Gangl.

Ministar saobraćaja zahvalio se delegaciji na poseti i kazao da će, kako po želji Kralja tako i kao dugogodišnji, a i sadašnji član Sokola preneti sve povlastice od meseca juna na septembar.

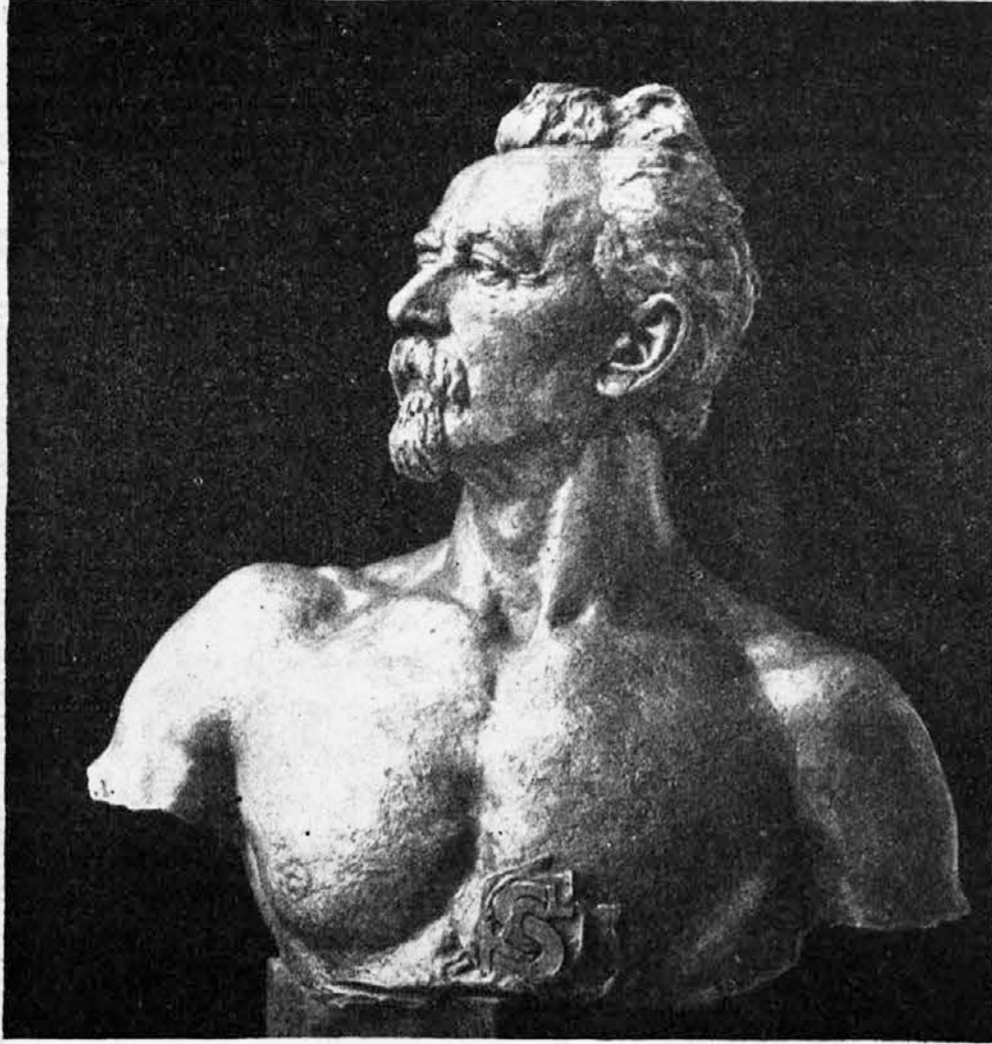
Delegacija je nato posetila i br. Šebu, poslanika Čehoslovačke republike na našem Dvoru. Takođe poseta je učinjena i poslaniku Poljske republike.

I jedna i druga poseta imale su za svrhu, da se obaveste poslanstva bratskih država o sletu i učestvovanju braće Čehoslovačka i Poljaka na njemu.

Sokolska delegacija posetila je i redakcije »Politike«, »Pravde«, »Vremena« i »Reči« i zamolila pomoć štampom prilikom VI. pokrajinskog sleta u Skoplju.

Uspomeni Dr. Miroslava Tyrša.

Prilikom četrdesetčeturtog smrtnog dana.

Kip izradio J. V. Pekárek.

Tyršu.

Ko narod tvoj je v robstva brezdno tonil,
da ga pogoltno zle usode noč,
ti si v ljubezni ves se nanj naslonil,
v trpljenju črpal si pogum in moč.

Duhá je sili narod se uklonil,
ob tebi zbran in vate verujoč;
ko si k vstajenju mu junak pozvonil,
razvil sokolski prapor je pojoč!

Očistil duše si in srca naša
s plameni bratske ljubavi pregled,
Slovan z imenom tvojim se ponaša.

Vse nam si dal, kar si iz sebe vzela,
zdaj pesmi viteške se grom oglašá:
v bodočnost Sokol stopa jak in smell!

E. Gangl.

Tobijas Haid.

Što o njemu piše br. dr. Scheiner, starosta ČOS u „Sokolu“ god. 1924.

6. februara donela mi je pošta pismo iz Oetza. U njemu mi je javio Klemens Haid, da je njegov otac To-

Tobijas Haid.

bijas Haid, vlasnik hotela Kassl, zakupnik pošte i načelnik opštine Oetz 2. februara mirno umro. Predamnom

je uskrnuo obraz junačkog diva, tipa Hoferovog sa silnim brkovima i bradom i plemenitim muzevnim crtama u licu, kao što sam ga prvi put upoznao kad sam septembarskog večera 1884 s bratom Rixym istupio iz voza na maloj stanici na bregu Ina, da bi potražili trag za nestalim vodom Sokolstva.

Pozdravio nas je svojim priprostim načinom, stisnuo toplo naše ruke i sa nekoliko reči objasnio žalosnu situaciju po neobjašnjenom odlasku »gospodina profesora«, koji je bio gost u njegovom hotelu. Iz njegovih reči odzvanjalo je iskreno poštovanje, kojim je gledao na dr. Tyrša kao na neobičnog muža, koji je izabrao Oetz za mesto svog boravka i oporavka, a na žalost po svoj prilici i za svoj svršetak. Čim je njegova neprisutnost na večer, po ranom odlasku bila primećena, otpremio se Haid još u noći sa čitavim odelenjem brđana u dolinu, tražio čitavu noć i pretraživao sve što bi ga dovelo na njegov trag, te je drugi i treći dan po tome neumorno nastavio, sa uvek manjom i manjom nadom.

»Ništa nije pomoglo, morao sam brzojaviti njegovoj porodici u Prag i ne možete si predstaviti moju bol, kad sam očekivao dolazak siromašne njegove gospode te joj morao reći okrutnu istinu, da njezin suprug nije pronađen. Bio je to za mene najžalosniji trenutak u mom životu.«

Verovao sam mu, iz njegovih dobrih očiju potekoše suze, a njegov glas se tresao, kao da je izgubio najdraže biće.

Sznao sam, koliko brige i pozornosti je posvećivao njegovoj supruzi pomazući joj snositi grozno trenutke neizvesnosti i tamnu slutnju i videći njeno uzrujanje brzojavio je u Prag po pomoć. Sluteći beznadnost, dapače nemogućnost ponovnog susreta sa živim Tyršem, molili smo gospodu Tyrševu, da bi se vratila kući sa mesta, koje je po svoj prilici postalo grob njenog supruha. U Oetzu ostadosmo sami, da bi tražili izgubljenog vodu.

A prijatelj Haid — da dobar taj i redak prijatelj — podupirao je sa svim sredstvima naše nastojanje, slao ljude, pisao na sve strane, tražio sam i s nama, a kad smo na večer nakon bezuspešnog napornog traženja sedeli k njegovom obiteljskom stolu u hotelu Kassl, pričao nam je o »gospodinu profesor«, kakav je to morao biti veliki čovek, kako je s njime rado razgovarao, kako krasno je znao raspravljati, divio se njegovom govoru nje-mačkog jezika, njegovim izrazitim crtama lica i orlovskom pogledu punom energije, a opet i neobične nežnosti.

O kako sam mu u duhu hvalio za te tako priproste i iskrene izjave divljenja i naklonosti, koje je u njemu probudio kratak dodir s našim vodom.

Morao sam im pričati o njemu i njegovom genialnom znanstvenom delovanju, o Sokolstvu, o njegovom životu, kod čega je čitava njegova brojna porodica oko stola slušala s nape-tošču i zanimanjem naročito kad sam pokazivao na Tyršev životni cilj posvećen unapređenju i oplemenjivanju svoga naroda. Ovamo onda još nije stigao val strastvene germanske najezde i pošteno srce bodrog Tirolca osećalo je i ocenilo značenje čoveka, koji je žrtvovao za korist i sreću svoje domovine čitav svoj život, kao da bi to bio njegov zemljak, koji je služio svome narodu i borio se za nj.

Pa smo opet nagadali i spremali nacrti kako da nastavimo žalosno delo da ga pronađemo. Tobias Haid pronalazio je uvek nove i nove puteve, nove staze, nova mesta kamo smo se morali utjuro uputiti. Rano u jutro već se šetao po hotelu u punoj planinarskoj opremi, davao je naredenja i otpremao se samnom u šume, u planine, na ledenjake vršeci mi među brđanima neprocenivu službu istraživača.

Otpremio sam se nekoć radi kršćevog izveštaja na dvodnevni pohod u planine i prestupivši gorski pojas, vratio sam se po dogovoru iz stranske doline k Innu, da bi s vlakom došao na stanicu Oetz. Tamo me je čekao Haid i pristupivši k meni rekao je: »Naša bojzara, je potvrđena, našli smo danas »gospodina profesora« u reči Aachi kod Habichena.« I njegova ručka se tresla u mojoj, a oči su zalevale suze. Nato je dodao mirnoćom brđanina: »Neka je Bogu potuženo — mi ćemo ga zadržati u najlepšoj uspomeni. I vi se morate s time sprijetljiti.«

Njegove neočekivane reči, delovale su duboko na mene, umiravajući moje uzrujane misli i učvršćavajući me za teške, žalosne dužnosti, koje su me sada čekale.

I kad smo polagali telesne ostatke Tyrševu na malenom groblju k privremenom počinku, smatrao sam za svoju dužnost, da održim govor mnogobrojnim učesnicima, koji su ga ispratili, da im se zahvalim za pozornost umrlome predočivši njegove velike zasluge za naš narod te nije bio to samo Haid, već je bio to čitav Oetz, koji se klanjao u poštovanju nad njegovim svežim grobom.

Od tog vremena ostao mi je Haid veran prijatelj te smo si često dopisivali sećajući se nesretnog »gospodina profesora«. U jednom od njegovih pisama gorko mi se potužilo na razkalasnost i neuljudnost mlade nemačke generacije, koja je zamrljala u knjizi gostiju nekoliko čeških reči, koje sam tamo napisao pri odlasku iz Oetza u spomen Tyršu. Opravdao se mi je i dodao, da je pripremio novu knjigu, da bi odstranio onu ogavnu mrlju, koja ga je palila kao živa vatra i ljutila ga kod pomisli na nesretnu sudbinu Tyrševu.

I kadgod sam kasnije došao u Oetz, primio je mene i one koje sam mu preporučio s istinitom radošću, a našem pričanju i uspomenu nije bilo kraja. U godini 1914. pokazali smo namjeru, da bi označili na obali Aache nalazište te smo poslali u Oetz veliku brončanu plaketu s Tyrševim poprsjem, delo majstora Kavke, da bi ju kojom prigodom postavili, ali početak rata nam je pokvario naš nacrt. Iz dobivenih iskustava bili smo osvedočeni, da je bila po svoj prilici ukradena, ili da je pala u ruke vojne rekvizicije, da bi bila prelivena u slatinu za nova ubojita oružja — ali stajite, kad se rat svršio javio mi je Tobias Haid, da je plaketu brižno sakrio pred znatiželjnim pogledima i da ju čuva nepovredenu za nas. Dakako da je zabranjivao njeno uzidavanje u to vreme razuzdanih strasti i zato smo

zaključili da dopremimo plaketu kući te ju smestimo u Tyrševom domu. I ovdje je Haid rado pomogao i pobri-govao se za prevoz plakete, žaleći, da nije mogla dobiti mesto, pod kojim je bilo pronađeno hladno telo Tyrševu.

Još krajem prošle godine raspravljao sam s Haidom o skromnom označavanju onog mesta te je on s jednakom uslužnošću obećao udovoljiti našim željama, ali nagla smrt je pokosila plemenitog muža u retkoj starosti od 80 godina s kojima je otišao marljiv.

dobar čovek, svedok poslednjih Tyrševih dana, veran njegov prijatelj i štovao. Polazeći na njegov grob ove neke uspomene sa zahvalnim priznanjem usluga, koje je iskazao našem vodi i nama. Njegov sin Klemens dodaje k svom izveštaju o očevoj smrti, da on čuva u jednako dragoj uspomeni »gospodina profesora«.

Kad ćete ići u Oetz zaustavite se u hotelu Kassl, stisnite mi desnicu i pozdravite u njemu njegovog vrednog oca Tobias Haida.

Slovenski pregled.

Bugarski „Junaci“ u Beogradu.

Izjava predsednika Saveza bugarskih gimnastičkih društava.

Bečkim brodom »Helios« proputovala je 15. jula u noći pored Beograda jedina grupa od 47 bugarskih gimnastičara »Junaka« — na čelu sa predsednikom Saveza bugarskih gimnastičkih društava »Junak« Dimitrijem Lazovom iz Sofije, načelnikom Saveza Nikolom Gladniškim, sekretarom Saveza Nikolom Buževom, blagajnikom Saveza Mihailom Dimitrovom i sa četiri župska načelnika. Sa zastavom i u punim uniformama, bugarski »Junaci« putuju na 59. federalni slet švajcarskih gimnastičara, koji se drži u Lucernu, — iz zahvalnosti što su Švajcarci pre 35 godina organizovali gimnastički pokret u Bugarskoj. U ovoj se baš grupi nalaze dvojica od tih prvih švajcarskih učitelja gimnastičkog pokreta u Bugarskoj.

Po nalogu starešine beogradske sokolske župe br. Dure Paunkovića, koji je odsutan iz Beograda, bugarske »Junake« pozdravio je na brodu u ime beogradske župe br. dr. Mihailo Gradović sa nekoliko drugih sokolskih funkcionera.

Saradnik »Politike« je predsednik Lazov izjavio:

— Želeli smo da se ovdje susretnemo sa većim brojem funkcionera jugoslovenskih Sokola, i žalimo što nam se za to sad nije dala prilika, jer su se gotovo svi oni razišli po banjama. Ali nam damo se da će nam se pružiti prilika pri povratku u Bugarsku, a to će biti oko 6. avgusta, kada ćemo se opet zaustaviti u Beogradu.

U daljem razgovoru predsednik Lazov je rekao:

— Politikom se mi ne bavimo. Naša je jedina politika velika slovenska ideja. Doći će vreme kada će svi slovenski narodi biti duhovno ujedinjeni, i onda će prestati razmirice i trvenja između njih. To je velika ideja celog bugarskog Junačstva.

— Mi verujemo da se slovenska kultura može s uspehom da meri sa kulturama romanskom i germanskom. I verujemo da ćemo samo kroz Sokolstvo i Junačstvo dostići slovenski ideal: ujedinjenje cele slovenske kulture.

Brod »Helios« produžio je put sa bugarskim Junacima 16. jula ujutru u 8 sati.

Rezultati III. prebirne utakmice ČOS za Amsterdam.

U nedelju, 21. o. m. održana je na igralištu sportskog kluba Slavije u Pragu poslednja prebirna utakmica za sastav vrste ČOS za olimpijadu u Amsterdamu. Zanimanje za tu priredbu bilo je među sokolskim članstvom i sportskim općinstvom vrlo veliko te je utakmici prisustvovalo preko 5000 ljudi. Utakmica je sadržavala sve obavezne i slobodne vežbe na svim propisanim spravama i skokove na konju u šir i uzduž. Ukupno se moglo postići najviše 270 tačaka. Rezultati su bili sledeći: kao prvak je izašao iz borbe br. Šupčik sa 253/875 tačaka, nato slede braća Effenberger, Vacha, Gajdoš, Löffler, Tykal, Vesely, Koutny, Brückner, Tintera i Vidlak. Za sastav vrste dolaze u obzir prva deveterica braće, koji odlaze iz Praga u Amsterdam posebnim vozom 26. jula t. g. Kao sudije odlaze u Amsterdam braća Müller, Bilek i Havel.

Čehoslovačke Sokolice idu u Amsterdam.

Na Olimpijadi u Amsterdamu nastupiće uz člansku vrstu ČOS i izabrana vrsta članica na ručama s razno visokim pritkama, vežbe s čunjevima i s njihovljakama. 8. jula o. g. bilo je konačno po prebirnoj utakmici odlučeno, da idu na Olimpijadu 16 takmičarki i dve zamenice. Zajedničko vežbanje je počelo odmah po prebirnoj utakmici i traje do odlaska vrste, koja napušta Prag isti dan kao i članovi.

Važna 60 godišnjica.

Ove godine 19. juna prošlo je 60 godina, od kako je austrijska vlada zabranila udruživanje do tada postojećih čehoslovačkih sokolskih društava u »Savez sokolskih društava«. Ideju saveza iznio je neumrlji osnivač Sokolstva dr. M. Tyrš, koji se izrekao,

kad je čuo vest o zabrani, sledeće muzevne reči: Braćo! Molili smo za kruh, dobili smo kamen. Kad smo namerali sazvati zbor sokolskih društava, bili smo osvedočeni, da je pravo na našoj strani i da važi svečano proglašen zakon u istoj meri za sve. Ali braćo! Onaj, koji je osvedočen, da je pravda na njegovoj strani, ne moli milosti, jer to ne bi bilo dolično njegove muzevnosti. Ako se ne sme održati zborovanje, neka otpadne i javna telovežba. Sve ili ništa! To neka bude geslo našeg naroda u ovo vreme! Sve ili ništa! — neka bude i geslo naše! Tako mora postupati muž, tako mora postupati društvo, koje si je napisalo na svoju zastavu gajenje muzevnih vrlina.

Novi Sokolski dom u Olomoucu.

U petak 6. jula o. g. održan je u Olomoucu slet istočnomoravske sokolske župe, koji je bio spojen s otvorenjem i predajom novog sokolskog doma njegovoj svrsi. Svečanosti su prisustvovali: načelnik ČOS br. dr. J. Vaniček, za grad Prag dr. Němeček i za grad Olomoucu gradonačelnik dr. Fischer, za ministarstvo narodne odbrane general Weis, brigadir general Kroutil, general Příklad i za političku pokrajinsku upravu dr. Záček. U 11 i po sati bio je svečanim govorom tvorničara br. Formandla otvoren sokolski dom, iza njega govorio je još gradonačelnik br. dr. Fischer. Presidentu republike bio je odaslan brzojavni pozdrav. Posle podne bila je povorka kroz grad i javna vežba na stadionu, na kojoj je nastupilo 5000 sokolskog članstva.

Iz Poljskog Sokolskog Saveza.

Poljski Sokolski Savez imao je svoju glavnu skupštinu 3. jula u Varšavi. Prisutno je bilo svih šest velikih župa, a sedma, koja ima svoje sedište u Parizu se ispričala. Župa je bilo zastupljenih 46. Ukupno je prisustvovalo skupštini 145 delegata i članova starešinstva. Glavna tačka dnevnog reda bila je uz uobičajene izveštaje veliki svepoljski sokolski slet u Poznaniu g. 1929, koji će sadržavati i nastupe Slovenskog Sokolstva, razne utakmice i nastupe poljskog Sokolstva te je mišljen i kao odgovor na neprestane provokacije Nemaca uz poljsku granicu. Za slet se ubire po članu po dva zlotaa za sletski fond. Daljnji rad glavne skupštine bio je podelen među četiri odelaka, koji su pripremili mnogo važnih zaključaka, koje je plenum prihvatio kao obavezne za čitavu organizaciju. Pre svega je bila odobrena oštra protivalkoholna rezolucija, koja nalaže članstvu, naraštaju i deci neke stroge dužnosti. Nadalje je zauzelo poljsko Sokolstvo stav protiv boljševizma. U organizacionom pogledu je zaključeno, da se ukinu velike župe i preuzima organizacijski način, kao što je u važnosti kod čehoslovačkog i jugoslovenskog sokolskog saveza. Pitanje ženskih odeljenja nije bilo još definitivno rešeno, ipak je naglašena tendenca, da se osnuju po društva posebna ženska odeljenja. Tehničkim vodstvom je bila privremeno poverena s. Jadviga Zamoyska, koja će sastaviti načelništvo. Predsedništvo Saveza bilo je opuno-moćeno, da sastavi u slučaju potrebe nekakav zbor »starijih«, koji neka bi bio predsedništvu u pomoć i savet. Članovi tog zbora mogu biti samo Sokoli, koji se posavetuju o pitanjima, koja su veće važnosti. Sličnu ustanovu imaju i bugarski Junaci, t. zv. Narodni komitet, koji je ali sastavljen i iz nečlanova junačkog saveza, što baš nije pravilno. — Izbor u predsedništvo doneo je neke promene o kojima smo već izvestili u broju od 1. jula o. godine.

Pokrajinski slet ČOS u Plznu 1929.

Za godinu 1929. sprema se veliki pokrajinski slet u Plznu. Računa se, da će učestvovati na sletu preko 5000 članova i upravo toliko članica. Sle-tište biće sagrađeno za 20 do 30.000 gledalaca. Na sletu će uzeti učešća 17 župa iz zapadne Češke i okoline Praga. 20. juna biće dan dece, 30. juna slet naraštaja, a glavni sletski dani 5.—7. jula 1929.

Hotel Kassl u Oetzu u kojem je stanovao dr. M. Tyrš, vlasništvo Tobiasa Haida.

N. J. Cupérus.

Veliki osnivač i častni predsjednik «Fédération Internationale de Gymnastique» je mrtav. Belgijski gimnastički savez javio nam je, da je preminuo njegov «émminent camarade» N. J. Cupérus, 14. jula o. g. u Anversu. Pokojnik je bio dugogodišnji predsjednik Međunarodnog Gimnastičkog Saveza i Belgijskog Gimnastičkog Saveza, oduševljeni pobornik za gajenje prave telovežbe među europskim narodima, veliki prijatelj Sokolstva, koje je upoznao na svojim čestim pohodima u

Prag i na mnogim međunarodnim i olimpijskim utakmicama. Belgijski Gimnasti ispratili su svog časnog predsjednika k večnom počinku 17. jula o. g. sa svim poštama, svim svojim društvima i zastavama. Jugoslavenski Sokolski Savez izrazio je prijateljskom Belgijskom Gimnastičkom Savezu pismo koje sa učešće na gubitku ovog plemenitog i velikog organizatora. Slava mu!

† Brat Tonko Madirazza.

1. jula o. g. umro je u 21. god života mlad i agilan brat, društ. prosvetar, Tonko Madirazza, student prava. Ostavio je tužne svoje roditelje i razalošene braću Sokole u času kada su svi poлагali velike nade, da će svojim radom koristiti veliko sokolskoj ideji i općem

nacionalnom radu. Kratki životni tok svog života pokazao je odlične sposobnosti, veliku volju i energiju te uzornu sokolsku disciplinu, tako da je među svima bio silno omljubljen. Svojim radom u Sokolskim društvima u Trogiru i Šibeniku stekao je opće simpatije i bio jedan od najvidljivijih u sokolskim redovima, što najbolje dokazuje činjenica, da je posljednje vrijeme zauzimao jedno vrlo odgovorno mesto u trogirskom Sokolu, naime mesto prosvetara. Svoje dužnosti ispunjavao je retkom savješnošću i bio jedan od najagilnijih pionira sokolskog rada. Njegovim gubitkom prestalo je da kuca jedno mlado ali dobro sokolsko srce, koje je Sokolstvo držalo nade, da će je Sokolstvo žrtvovati svaki slobodan čas. Najboljim dokazom njegovog rada bila je velika i žalosna povorka u kojoj je učestvovao ogr. man broj njegovih poznanika i braće Sokola da odu zadnju poštu zasluženom bratu. Dirljivim govorima oprostili su se po zadnji put u ime Sokolstva starešina šibenske Sokolske župe, brat prof. Bruno Marčić i starešina trogirskog Sokola brat, Antun Frlan, u ime akademске omladine akademičar J. Cinotti te u ime S. D. K. dr. Josip Kaščina. Nije bilo oka, koje se nije osuzilo, nije bilo duše koja nije zaplačala nad tako ranim gubitkom mladog brata, koji ostavlja tužne i nesrećnije roditelje, čija je nada i ponos bio. Ali usprkos krute sudbine, koja se nije smilovala brojnim vapajima i

molitvama roditelja i rodbine, braće i sestara, naš nezaboravni Tonko živet će u dugoj uspomeni svijtu nas koji smo ga poznavali. Živet će večno u srcima Sokola i Sokolice koje je sično volio. Umro je mlad, njegova anđeoska duša ostavila je ovu tužnu dolinu suza, a njegov posmrtni osmeh kao da je poračivao braću Sokolima: »Ne klonite, budite jaki i ustrajte u svom radu za napredak Sokolstva.« Večna mu Slava!

† Brat Leopold Luznar.

Lep pogreb mladega Sokola.

Kranj, 23. julija.

Bil je solnčen dan preteklo nedjeljo, ko je gorenjsko Sokolstvo in napredno delavstvo pokopalo na tu krajnjem mestnem pokopalšču enega svojih najagilnejših delavcev, še mladega člana javorniškega Sokola in tamšnjih delavskih društev ter korporacij br. Leopolda Luznarja. Razvila se je močena žalna manifestacija hvalčnosti do njegovega dela ter sočustvovanja zaradi njegove tragične usode.

Od petka, ko je podlegel Luznar smrtnim poškodbam, dobljenim pri padcu z motorja pri Medvodah, je ležalo njegovo truplo v mrtvašnici na tušnjem pokopalšču. V nedeljo so dospeli člani Sokolskega društva z Javornika, kjer je bil pokojni doma, ter se mu menjaje se ves čas tvorili častna straža z glimi sabljami. Tekom popoldneva je prispela z vlaki z Gorinjskega, zlasti z Javornika, Jesenic in Save velika množica Sokolov in

njegovih zancev. Pred peto uro sta odkorakala izpred Narodnega doma močna četa Sokolov v krojih in starešinstvo GSZ s 4 društvenimi prapori ter z jeseniško sokolsko godbo na čelu. Za njimi so se vstile številne deputacije raznih domačih društev, pevsko delavsko društvo »Sava« ter močna skupina članov jeseniškega Motokluba. Na pokopalšču je prispela tudi velika množica kranjskega meščanstva.

Po cerkvenih obredih in po prvi pesmi društva »Sava« z Javornika so odradli Sokoli rakev k grobu. Pozornost so vzbujali številni lepi veneti

vseh društev, katerih član je bil pokojni. Na grobu so se poslovili od pokojnika starosta GSZ Janko Sajovic iz Kranja, Rakar za pevsko društvo »Sava«, Toman za sodelavce iz martinarne KID, starosta javorniškega Sokola in Baraga ml. za jeseniški Motoklub, vsi z Javornika. Vmes je zaigrala v slovo tudi jeseniška godba in zapelo društvo »Sava«. Najbolj je presveto množico, ko so ob zaključku zapeli pevci znano pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«, katero je pokojni Luznar najraje prepeval. Z težkim srcem se je razhajala množica od groba komaj 25 letnega sokola.

R. B.

Savezna idejna škola.

Na kragujevačsoj glavnoj skupštini JSS, odnosno na sednici zbora župskih prosvetara primljen je predlog brata Dušana Bogunovića, prosvetara zagrebačke župe, da se održi sokolska idejna škola u trajanju od 3 dana — s nadopunom, da to bude meseca augusta (u ferije), u jednom manjem letovalištu Slovenije, gde ima sokolski dom (da bi učesnici bili upućeni jedino na sami sebe, bez drugih interesa, što nije moguće provesti u velikom gradu). Još je zaključeno, da je svaka župa obavezana da u tu školu pošalje po jednog učesnika.

Rok se sve više približava. Čin mi se, da o toj školi, o njezinom zadaci i organizaciji vlada prilično oprečno mišljenje u našim redovima. Zbog toga treba malo o njoj prodiskutovati u našoj sokolskoj javnosti.

Nikako se ne bi zalagao za tu školu, ako to ima biti samo tečaj za davanje kvalifikacije »prosvetnim prednjacima«, birokratski šablonizirana, »profesorima« i »dacićima« i »školskim klupama.«

Zamišljam tu »školu« ovako:

Ovogodišnja bi savezna idejna škola morala da sakupi najjače naše sokolske radnike iz župa, i da ih dovede u kontakt međusobno i sa Saveznim funkcionerima. A to zbog jedinstvenog pravca rada u našoj organizaciji, naročito zbor izjednačenja metode rada. U tome pravcu ona bi imala da izvrši ulogu III. sokolskog sabora — mnogo temeljitije i bolje, nego glomazni saborski aparat. Vele, da III. sabor ne bi imao što da raspravlja. To bi bio loš znak za našu organizaciju. Zar nema još kod nas

mного pitanja, koja treba rešiti. Da i ne govorim o nekim osnovnim sokolskim problemima, već da nabacim samo neke »popularnije« teme: odnosi između vežbanja i prosvetnog rada (koji se forsira u poslednje vreme u nekim društvima na štetu telovežbe), pitanje Sokolstva na selu, slovenska sokolska pitanja, jednoobrazna i sistematska manjinska akcija u celoj državi, socijalna pitanja itd. ...

Jednom reči, trebalo bi one naše razgovore sa saveznih sednica, na brzu rusu, u vozu, između dvaju obroka, nakon sednica — lepo srediti i mirno raspraviti, temeljito i dokumentovano.

Tako zamišljam i organizaciju prosvetne škole: Ne školski, predavanja od 8 do 12 i od 2 do 6, nego diskusija, što slobodnija, s barem dva stvarna referata u svakom pitanju i dovoljno vremena za razgovore izvan redovnog rasporeda.

Onda bi ta škola izvršila jednu važnu funkciju u životu naše sokolske organizacije, kad bi stručno i savesno prodiskutovala savremena sokolska pitanja. Inače će naša »sokolska ideologija« oslati, kao i dosada, skup mežije ili više općenitih principa, koje svaki sokolski radnik shvaća i tumači na svoj način.

Nap. uređ.: Prosvetna škola, o kojoj je ovde govora, odgođena je na božićne blagdane, da se referenti temeljito spremu. — Pozivamo i drugu braću, da iznesu svoja mišljenja i predloge po tom pitanju u »Sokolskom Glasniku«; moguće će mala diskusija roditi dobrim plodom!

Iz starešinstva JSS.

VI. pokrajinski slet JSS u Skoplju.

BRAĆO I SESTRE!

U smislu proglasa, koga smo priobčili u 13. broju »Sokolskog Glasnika« od 1. jula o. g., zatim na temelju mišljenja sedamnaest bratskih župa, a osobito s obzirom na usmeni izveštaj, koga su nam dali delegati bratske sokolske župe »Kraljević Marko« u Skoplju 16. o. m., određujemo, da se održi

VI. pokrajinski slet JSS u dane 5.—9. septembra o. g. u Skoplju.

Raspored sleta je određen ovako:

- 5. IX.: dolazak članstva župa i slovenskoga Sokolstva u Skoplje, pregled zajedničkih vežbi i svečanost večernje akademije;
- 6. IX.: pokusi na sletištu; u 11 sati predpodne povorka, koja se završava sa svečanim otvorenjem Sokolskoga Doma u Skoplju; u 15:30 javna vežba, a u večer akademija;
- 7. IX.: pohod na Kosovo polje spojeno s proslavom desetgodišnice oslobođenja i ujedinjenja, koja se završava sa svečanom prisegom Kralju, narodu, državi i Slovenstvu;
- 8. IX.: izleti; a društva ili župe, koja nisu bila u poseti društvima Južne Srbije, polaze u pohod;

9. IX.: povratak župa, koje nisu otišle na izlete ili posete.

Taj raspored nam zapoveda, da radi časti i ugleda Sokolstva pozovemo svo članstvo,

da sudeluje već po prijavljenim prijavama i da se podvostručenom snagom i voljom pripravlja na slet,

koji će nam omogućiti uspeh i daljnji rad nama mile pokrajine Južne Srbije. U svesti, da se je sokolska disciplina u zadnjim danima odrazila u potpunosti i zdravoj snazi i moći i da nas ta iskrena i samovoljna disciplina vodi na jug naše države

na slavno, istorijsko i sokolsko Kosovo polje,

gde cvate kosovski božur i odiše vazduh snagom prošlosti i veličine naše; hoćemo mi jugoslovenski i slovenski Sokoli, da se poklonimo uspomeni kosovskih heroja; da, sećajući se njihova rada, života i smrti, nadahnemo novim sokolskim požrtvovanjem i čiste bez ikakve koristi i slave otadžbeničke ljubavi; te da dokažemo,

da sokolski rad obnavlja slavu, moć i veličinu prošlosti u sadašnjosti.

Svoj braći i sestrama šaljemo bratske pozdrave uz poklik:

Na Jug, na Jug u carski grad Skoplje, u Južnu Srbiju!

Zdravo!

Ljubljana, 16. jula 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

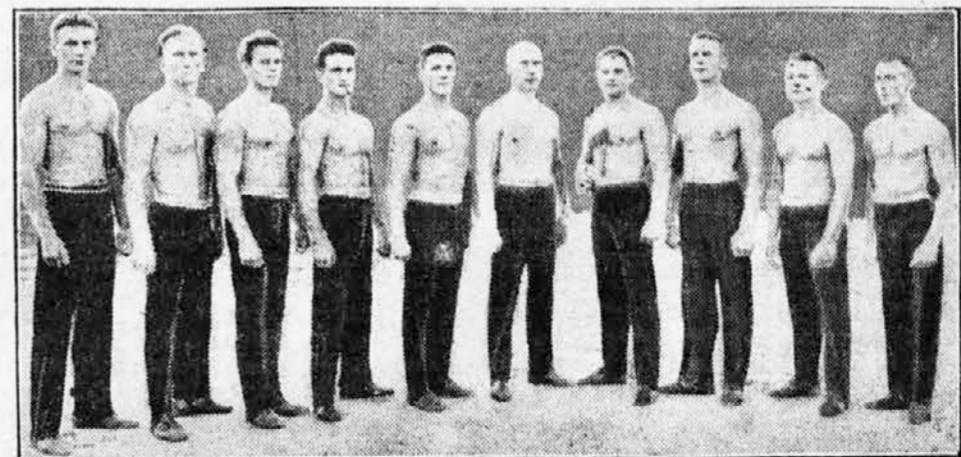
Dragutin Šebenik, tajnik II.

Sokolska vrsta JSS za Olimpijadu u Amsterdamu.

Od leve na desnu braća: Gregorka, Orel Primožič, Malej, Porenta, dr. Murnik, načelnik JSS i voda vrste, Derganc, Ciotti, Antosiewicz, Štukelj.

Jugoslovensko Sokolstvo zastupaće ova vrsta na IX. Olimpijadi u Amsterdamu gde će se takmičiti u danima od 8. do 10. augusta sa ostalim telovežbačkim vrstama drugih naroda. Naša vrsta odlazi 2. augusta u Amsterdam, a o uspehu, u što ne dvojimo, koji će postići obavestiti ćemo naše članstvo već u narednom broju.

Našoj vrsti želimo mnogo sreće i sokolskog uspeha.

Ugledale se i ostale župe!

Sokolska župa »Aleksa Šantić« u Mostaru isplatila je 19. jula 1928. sa najnijski 20.-dinarski doprinos do poslednje pare za sva društva svoje župe. Poslednje društvo ove župe, koje je uplatilo taj sanacijski doprinos (za prvi jugoslovenski svesokolski slet 1922) onako kao što je bilo propisano s obzirom na tadanji broj članstva bilo je društvo v Janjini.

Župa u svom popratnom pismu daje sledeći komentar: »Slučaj društva u Janjini za svaku je pohvalu, jer su članovi društveni većim delom siromašni zemljoradnici, koji uzimlju brašno na 1 i 2 kg jer nemaju više novaca, a svojim samopregorom nisu hteli da zaostanu iza ostale svoje braće i uplatili su 20.-dinarski sanacijski doprinos.

Time su sva društva naše župe isplatila sanacijski 20.-dinarski doprinos.

Dajemo taj svetao primer ovih »najsiriromašnijih« za uzor sokolske discipline i osećaja dužnosti, svim ostalim društvima, koja duguju doprinos, a koja su na svaki način »bogotija« od Janjine.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (XI. iskaz):

Krivdol, Vodice, Zalec, Mirkovci, Darda.

DELOMIČNO NA RAČUN SAVEZNOG DANA UPLATILA SU ZA G. 1927. DRUŠTVA:

Župa Banja Luka: Prijedor; župa Bjelovar: Kupinovac, Križevci; župa Celje: Trbovlje, Soštanj; župa Kranj: Tržič, Zelezniki; župa Ljubljana: Dol Logatec, Ježica, Kamnik, Ljubljana I, Ljubljana II, Loška dolina, Vič, Ziri; župa Maribor: Beltinci, Oplotnica, Prevalje, Središče; župa Mostar: Nevesinje, Perast; župa Niš: Surdulica, Vranje; župa Novi Sad: Bačko Gradište, Novi Sad, Petrovaradin; župa Novo Mesto: Gradac, Semič; župa Rijeka na Sušaku: Novi Vinodol; župa Skoplje: Prizren; župa Split: Donja Kaštel, Milna, Vranjice; župa Vel. Bečke rek: Vel. Kikinda; župa Zagreb: Krško.

Sokolska društva, koja još do danas nisu platila Sav. dan za g. 1927., iako je rok potekao već 15. dec. 1927.

Župa Banja Luka: Bos. Petrovac; župa Bjelovar: Grubišno polje, Koprivnica, Podravski Kloštar, Sokolovac, Vel. Zdenci, Virovitica, Vukovje; župa Celje: Rogatec, Vransko; župa Kranj: Dražgoše, Kranj, Mojstrana, Stražišče, Škofja Loka; župa Ljubljana: Domžale, Ig-Studenec, Komenda, Moste, Radomlje, Ribnica, Šiška, St. Vid nad Ljubljano, Vače; župa Maribor: Čakovec, Dragograd, Hoče, Jazovna, Križevci pri Ljutomeru, Marenberg, Maribor, Pragersko, Ptuj, Gor. Radgona, Slov. Bistrica, Sv. Lovrenca na Pohorju; župa Mostar: Danilovgrad, župa Niš: Aleksinac, Boljevac, Caribrod, Knjaževac, Kraljevo selo, Lazovo, Negotin, Malčevo, Kuršumlija, Piro, Prokuplje, Vlasotinci; župa Novi Sad: Bačko Petrovo selo, Bački Brestovac, Irig, Kulpin, Titel; župa Novo mesto: Bojanec, Mirna peč, Straža-Valtava, St. Janž, St. Jernej; župa Osijek: Čepin; župa Rijeka na Sušaku: Gospić, Kastav, Korenica, Krasica, Ogulin, Srpske Moravice, Škrlevo, Sv. Juraj; župa Sarajevo: Bugojno, Čajniče, Goražda, Sjetlina, Vlasenica, Zenica; župa Skoplje: Berovo, Bogdanac, Carevo selo, Devdelija, Kičevo, Kočane, Ohrid, Priština, Pirova, Tetovo, Veles; župa Split: Igrane, Jelsa, Pučića, Podgora, Postira, Stobreč, Supetar, Vis; župa Šibenik: Betina, Nin, Novigrad, Stankovec, Tepljuh-Biočić; župa Vel. Bečkerek: Bašahid, Centa, Kovačica, Boča, Perlez, Potiski sv. Nikola, Srpski Aradac, Srpski Itebej, Srbi Krstur, Srpska Crnja, Sanad, Veliki Bečkerek, Vršac; župa Zagreb: Bizeljsko, Jasenovac, Kostanjevec, Okučani, Pakrac, Petrinja, Rajhenburg, Sevnica, Sisak, Virginmost, Zagreb I. *

Je si li već namirio pretplatu za Sokolski Glasnik i Prednjak?

Iz župa.

Iz sokolske župe — Mostar.

I. NARAJAJSKI SLET SOKOLSKJE ŽUPE »ALEKSA ŠANTIĆ« U DU-BROVNIKU.

2. i 3. juna o. g. održan je u Dubrovniku prvi naraštajski slet, sokolske župe »Aleksa Šantić« na kome je učestvovao i naraštaj župe »Vojvoda Hrvoje« iz Splita. Sem toga ovoga puta su prvi put i škole zvanično učestvovala na sletu sa dosta jakim brojem učenika.

Prvi dan sleta posvećen je bio utakmicama, a drugi dan nakon svečane povorke kroz grad održana je javna vežba na poluoctoku Lapadu. Povorka je krenula sa sletišta na Lapadu u Dubrovnik, gde je pred sokolanom zamenik starešine dubrovačkog društva i predsednik Oblasnog Odbora Narodne Odbrane pukovnik brat Miroslav Piletić pozdravio sokolsku vojsku i njen naraštaj sa vrlo lepim gošplim i patriotskim rečima preporučujući im ustrajnost u radu na opšte dobro i korist Kralja i Otadžbine. Posle toga položen je venac na spomenik slavnog dubrovačkog pesnika Gundulića kojim su prilikom pozdravili naraštaj starešina župe brat Čedo Milić i izaslanik Saveza brat Josip Jeras. Pozdravljajući naraštaj i jedan i drugi govornik istakao je njegovu važnost, njegov značaj po sokolski rad preporučujući mu istrajnost da odgojen od svog detinjstva u sokolskom duhu, kad odrasli sokolsku stvar povedu umešnije od nas starij.

Kritički promatrajući ovaj slet imalo bi se da primeti dosta nedostataka kako u tehničkom tako u organizatorskom a i disciplinskom pogledu. Pokušaćemo da ovde iznesemo objektivno sve ove nedostatke u nameri da ih dobro zapamte oni kojih se tiču i u budućnosti izbegavaju.

Sokolska župa »Vojvoda Hrvoje« učestvovala je sa 126 učenika. Prema tome je bilo prijavljeno na slet: muš. nar. 251, žen nar. 111, muš. dece 165, ž. d. 143, m. d. 335, ž. d. 175. Učestvovalo na sletu: m. n. 211, ž. n. 88, m. d. 86, ž. d. 89, m. d. 370, ž. d. 275.

Prema ovome su društva poslala 194 učenika manje nego što su prijavila, dok su škole istupile sa 135 učenika više.

Sem toga što su društva podbacila brojem prijavljenih učenika i na samome se je sletu zapazila svakodnevna loša navika i sokolska neodgojenost, da je veliki broj članova odraslih bilo u sokolskoj uniformi bilo sa značkom u građanskom odelu, prolazilo mimo svoje braće Sokola bez ikakva pozdrava kao da ih crvene košulje ne ujedinjuju i ne zovu na bratsku dužnost. Još je bolniji utisak morao da proizvede fakat da su sokolski naraštaj i sokolska deca u uniformi prolazili ulicom mimo uniformisane starije braće kao mimo mrtvo groblje i ne pozdravljajući ih. Pred ovom činjenicom moramo da stanemo i da se zapitamo: Sme li ovo ovako u buduću da bude? Odgojitelji sokolski, upravni odbori, a naročito načelnici i pročelnici prosvetnih odbora po društvima treba da kažu svojoj braći članovima, a naročito naraštaju da je ovo nedostatak sokolskog odgoja, koji nas u očima nesokola prikazuje kao razbijeno stado umesto kao jedinstvenu braću. Stalno i uvek treba da ih upozore, da im je jedna od prvih dužnosti, kad na ulici sretnu na koga pripadnika svoje sokolske zajednice, da ne prođu mimo a da ga ne pozdrave sa bratskim Zdravo!

Jedno isto tako veliko zlo, koje se moglo ovde da zapazi je, to, da su se mogli videti mnogi naraštajci u svojim uniformama gde puše na ulici. Akt koliko štetan po zdravlje naše omladine toliko i nepristojan obzirom na stariju braću. I ovo zlo treba ozbiljno i sistematski koreniti iz naših redova.

2. Organizaciji je primetiti da utakmica nije počela u zakazano vreme jer za nju nije bilo na vreme pripremljeno sve potrebno, pa se moralo čekati da se uklone nedostatci. S druge opet strane lekarska pomoć organizovana je vrlo slabo, jer pri početku utakmice niti je bilo dežurnog lekara niti se je moglo dobiti najnužnijih lekarija potrebnih za ove prilike.

3. Tehničkoj strani utakmica imalo bi se primetiti da većina sudaca nije bila dorasla svome pozivu jer se nije držalo dobrih uputa za sudenje pa su se radi toga i mogle da dođu neke nejasnoće pri sudenju viših odeljenja, radi čega su rezultati utakmica ovih odeljenja predati naročito izabranoj anketi na proučavanje, koja će stvar razbistriti.

Na župskoj javnoj vežbi učestvovalo je naraštaj i dece kao i školske omladine:

Iz župe Split: a) muškog naraštaja 68, b) ženskog naraštaja 38, c) muške dece 10, d) ženske dece 10; svega 126. Čehoslovačka: a) muške dece i naraštaja 36, b) ženske dece i naraštaja 41; svega 77. Iz župe Mostar: a) muškog naraštaja 143, b) ženskog naraštaja 52,

c) muške dece 76, d) ženske dece 78, e) učenika osnovne škole 65, f) učenika osnovne škole 62, g) učenika srednjih škola 318, h) učenika srednjih škola 213; svega 1007. — Svega je nastupilo na javnoj vežbi iz obadve župe svih osnovnih i srednjih škola kao i Čehoslovačka i to: a) Čehoslovačka 77, b) župe Splitske 126, c) župe Mostarske 349, d) Omladine osnovnih škola 127, e) Omladine srednjih škola 531; svega 1210.

Javna vežba nije mogla također da zadovolji ni kvalitativno ni kvantitativno, a naročito se mora da prigovori vežbanju naraštajki.

Resimirajući kritički sve nedostatke ovog prvog našega sleta upućujemo sva bratska društva na bolju i savetniju aktivnost u budućnosti kako bi mogli jednom da konstatujemo izostajanje uobičajenih i toliko puta spominjanih nedostataka da mogemo reći: Nije nam bio uzaludan toliki trud na sokolskom radu, krenuli smo sa mrtve tačke i idemo stalno napred. Tada ćemo samo i opravdati one nade koje se u nas polažu. — Zdravo!

DRUŠTVO AUTOVAC.

Ovo je društvo u zadnje vreme svojim radom zaslužilo da ga se stavi u red dobrih društava naše župe, a tim više što se ono nalazi u veoma siromašnom kraju, gde ljudi sa teškom mukom moraju da pribavljaju najelemenarnije životne potrebe. Ali i pored ovakvih prilika društvo, hvaliči poštrenom radu njegovih vođa osetno napreduje i razvija se.

Pošto nema svojih prostorija jedino mu je moguć rad za vreme leta, kada može da održuje časove vežbe napolju. Pored članova ima do sada organizovanu mušku i žensku decu s kojim se najobilniji priprema za ovogodišnju svoju javnu vežbu.

SOKOLSKO DRUŠTVO U DUBROVNIKU.

Već nekoliko godina ovo društvo živo radi i daje izgled jednog od najboljih sokolskih društava. Tehničko i administrativno pitanje odavna je uspešno rešeno. Još ostaje samo jedno, a to je finansijsko. Gledajući godinu kao celinu ni finansijske ne prave nikašto pitanje jer je i na prošlogodišnjoj skupštini društvena bilansa bila aktivna; ali glavni dio prihoda ubiremo od decembra do marta i tek tada možemo da podmirimo zaostanke do decembra. Tek onda kad budeno rešimo podmirivati naše izdatke moći ćemo kazati, da je u društvu rešeno: to vrlo važno pitanje, koje je bilo nekoliko puta na dnevnom redu župske glavne skupštine i uvek, za Dubrovnik, nepovoljno rešeno. Ali uspešan i marljiv rad donosi bolju budućnost, pa se na taj način bar težimo da nam idućih skupština neće trebati uzaludnih diskusija.

Svaka godina znači za društvo razdoblje boljeg, intenzivnijeg i korisnijeg rada. Na zadnjoj glavnoj skupštini polazili računamo o radu konstatovani su veliki progresi od predznanih. Do danas pak, i ako još nema ni pola godine od gl. skupštine, već možemo konstatovati egroman napredak. Pored neprekidnog rada u vežbaonici vidimo uspešan i intenzivan sokolski rad i u svim ostalim sekcijama.

Ove je godine pored ostalog naše društvo polagalo ispite svojih sposobnosti na taj način, što je preuzelo na sebe organizaciju naraštajskog sleta župe Aleksa Šantić. Ispit je položen sa najboljim uspehom jer je slet ispao vrlo dobro. Organizatorima strana sleta bila je odlična. Sve je bilo predviđeno u svoje vreme, tako da su učesnici bili u svojom pogledu očevedeni.

Radosno gledamo na uspeh ovog sleta, jer političke i ekonomske neprilike kao i geografsku rastrkanost sela preču u okolini Dubrovnika razvijanje Sokolske ideje i osnivanje Sokolskih gnezda. Uspeši sokolski sletovi i izleti jedini su način pomoću kojeg bi se mogao probuditi interes za Sokolstvo u selima dubrovačke okoline.

Sokolstvo će društvo u Dubrovniku još ovu godinu posvetiti unutarnjem intenzivnom radu oko saniranja finansijskih prilika i oko uzgoja prednjaka, a iduću će se godinu baciti pretežno na propagandistički rad, kako bi i naša sela imala koristi od Sokolstva. U sela treba ići i ako smo uvereni da se neće tako lako nazati uspeh jer je seljač, naučan na obznanje i prazna obećanja raznih političkih agitatora, postao nepoverljiv pa mu je čudno i neobično kad vidi pred sobom nesebične ljude koji su došli bez ličnog interesa ili nekih drugih pretenzija da u današnje dane propovedaju poštenje, iskrenost, bratstvo, ljubav, jednakost i radinost. — U sela ćemo pa će to biti glavna snaga naša, u sela ćemo, pa će tu biti centar Sokolstva; u sela ćemo jer tu ima najviše čestitih duša sa Sokolskim vrlinama kao što je poštenje, iskrenost, dobrota i prirodna jačina duše i tela.

Iz sokolske župe — Ljubljana.

Obračun zbirke za Hercegovce in Črnogorce potom Sokolske župe Ljubljana.

Prejemki:

I. sokolska društva:

Radeče 100 Din, Višnjagora 125 Din, Metlika 50 Din, Hrastnik 300 Din, Gor. Logatec 460 Din, Domžale 100 Din, Borovnica 1500 Din, Mokronog 230 Din, Semič 75 Din, Vič 270 Din, Litija-Smartno 1540 Din, Radomlje 50 Din, Laško 450 Din, Petrovče 62 Din, Cerkljica 825.50 Din, Karlovec 1000 Din, Ruše 400 Din, Mežica 100 Din, Trebnje 100 Din, Ziri 240 Din, Vrhnika 1081.50 Din, Novo mesto 1355 Din, Št. Pavel pri Preb. 100 Din, Unec-Razek 36.50 Din, Mengeš 50 Din, Sodražica 250 Din, Presejce 200 Din, Vojnik 130 Din, Ljubljana II. 200 Din, Stepanja vas 300 Din, Polje 300 Din, Zagorje ob Savi 766 Din, Ormož 100 Din, Vel. Lašče 200 Din, Celokupna vsota 13,046.50 Din.

II. Privatnici in zbirke:

Tvrđka Ambrožič in Hrehorič 200 Din, Učiteljska tiskarna 500 Din, Kaldunc Olga, učit. 20 Din, Madon, učiteljica 10 Din, Tvrđka kovine in rude 1000 Din, Tvrđka M. Drenik (zbirka) 1417 Din, Volk Ivan 300 Din, Štebi Rudolf 100 Din, Smrkolj Albin 100 Din, Prosenec Ivan 10 Din, Neimenovan, Dob 10 Din, Trtnik Fran 50 Din, 2 neimenovana a 100 Din 200 Din, Uradniška menza, Večve 1560 Din, Uradniški Mesne bran, Ljublj. 960 Din, Krstič Rude 940 Din, dr. Kropivnik Franc 50 Din, Kukec Vilko 50 Din, Novak Alojza 20 Din, Langer Alfonz 50 Din, Orlova vas (zbirka) 58.60 Din, Vsota 7605.60 Din. Prejemki skupaj 20,652.10 Din. Izdatki: I. nakazilo br. starosti Čedo Miliću 10,000 Din, II. nakazilo br. starosti Čedo Miliću 10,652 Din, stroški — 10 Din. Izdatki skupaj 20,652.10 Din.

Vsem bratskim sokolskim društvom in vsem bratom in sestram, kakor tudi tvrđkam in posameznikom, ki so pomagali s svojimi prispevki lajšati nepopisno in nezaluzeno gorje in s tem pokazali lepoto srčne kulture, najiskrenija bratska zahvala! Zdravo!

Starešinstvo Sokolske župe Ljubljana.

Iz sokolske župe — Split.

POSVETA TEMELJNOG KAMENA SOKOLSKOG DOMA U MAKARSKOJ.

Misao gradnje sokolskog doma u Makarskoj pokrenuta je već nekoliko godina iza osnutka samog sokolskog društva u Makarskoj, a pred punih 20 godina pristupa se u društvu konkretiziraju te misli i prvim pokušajima u cilju njenog oživotvorenja, što je sve bilo posledica nastojanja, da se u ono doba robovanja i značajnih nacionalno-političkih borbi, što jače pokrene i razvije sokolska delatnost, što uspešnije raširi i afirmiše misao sokolska u mestu i na makarskom primorju.

Do početka svetskog rata učinjeno je u društvu dosta pozitivnih i korisnih pokušaja, kao predpriprema za pristupanje gradnji doma, ali je početak rata sve poremetio. Jedan od najglavnijih pothvata tada, bio je u nastojanjima, da se prisrbi podeseo zemljište za dom, što je bilo i uspešno, ali ne potpuno, jer iako je zemljište bilo kupljeno, društvo nije moglo da ude u posjed tog zemljišta sve do posle rata, kada je god. 1920 bila konačno dobivena, što ju je nekolicina građana bila podigla protiv društva.

Sa oživiljenom društvene delatnosti, posle oslobođenja, oživljava neposredno i neodvojno i pitanje izgradnje doma. Sva nastojanja društva bila su u prvom redu svravana na to, da bi se postojeća parnica što pre svršila u korist društva i tako došlo ono u zakonski posjed svog zemljišta. A kad je konačno dobivena parnica i društvo postalo potpunim, zakonskim gospodarom svog zemljišta, osetila se nužda što skorije gradnje doma. U kratko vreme počelo se raditi na organizovanju akcije u tom pravcu koja je od tada uvek bila na dnevnom redu i sve to dalje hvata životni koren u društvu i mestu.

Posle 20 godina neprekidnih nastojanja na ostvarenju ove davne namisli i životne nužde našeg sokolskog društva, došli smo eto danas i do onog, gde se gradnja doma začinje i počinje: položili smo temeljni kamen, uz sveti blagoslov. Nastavljamo gradnjom u uverenju nas Sokola i građanstva, da će na tom blagoslovljenom kamenu biti skoro podignut, u celosti dograđen — uz potporu najveću jednih i drugih — onakav sokolski dom, koji će biti na urev grada Makarske a na veliku životnu korist makarskog i makarsko-primorskog naraštaja.

Dan 8. jula 1928. godine ostaće u istoriji sokolskog društva Makarske najznačajniji i najsvetiji momenat njegovog života i razvitka, a u uspomeni grada Makarske jedini događaj jedne uzvišene, tihe i spontane slave sokolske slave i visoke manifestacije sokolske duše pri delu da, sokolskog čina, ali za delo od Sokola namenjeno opštoj narodnoj koristi, našem naraštaju i potomcima.

Raspored slave pomenutog dana bio je skroman i tih po svome vanjskom aranžmanu, ali zato proživisimo velik dan, dan velike slave, po spontanom izrazu epšteg svečanog oduševljenja i po sadržini obavljenog čina, što je zasekle u dušu i mozak građanstva i nas Sokola. — U 8 sati jutrom, brojna sokolska četa, od svih kategorija u kroju i civilu, izvela je obhod preko grada, uz svirku gradske glazbe, što je svratilo prvu pozornost građanstva i brojnih kupališnih gostiju, te ih instinktivno povuklo za sobom na mesto gradnje. Iskupio se tako veliki i biran skup, da smo uz prvo zadovoljstvo osetili i spontano pouzdanje, da će ovaj značajni pothvat makarskog sokolskog društva biti priveden kraju uz daljna i trajna, svesna oduševljenja i obilate moralne i materijalne potpore sviju onih, koje je prvi početak ovog dela mogao onako neposredno da privuče i oduševi. — Pored mnogobrojnih građanstva i kupališnih gostiju prisustvovali su slavi predstavnici mesnih nadležstava i javnih ustanova, te četa skauta i odio ratne mornarice sa zapovedništvom ratnog broda »Orao«, koji se slučajno našao tog dana u našem mestu. Prisustvo naše mornarice i predstavnika državne vlasti, dalo je ovoj sokolskoj slavi onaj široki opšte narodni značaj i istaklo vezu vojske i Sokolstva, što se do sada nije imalo prilike zapaziti u našem gradu.

Svečanost je otvorio načelnik društva br. Marin Novak, pozdravom i zahvalom prisutnima i lepim govorom o značaju čina što se obavlja, iznoseći kratki istorijski gradnje doma i ističući važnost izgradnje doma u Makarskoj za korist samog grada, posebice za korist uzgoja naraštaja Makarske i njenog primorja. Obrača se, konačno, toplim, apelom na građanstvo i članstvo, za potporu sokolskom društvu pri ovom velikom započetom delu, koje je eto na putu ostvarenja posle dvadeset godišnjih željkovanja i nastojanja. — Iza br. Novaka uzeo je reč br. Dr. Stanković, podstarešina mariborske župe, koji se nalazi na letovanju u Makarskoj. Govor br. Stankovića bio je prava sokolska reč trezven, prostodušan, pun ljubavi za Sokolstvo, pun biranih misli i vrednih saveta za trezven sokolski posao. Njegovi saveti i preporuke naraštaju našeg sokolskog društva bile su uzvišene, tople očinske reči starog sokolozorca budućim sokolskim borcima i pregovocima. Dojam govora ovog sedog sokola imao je veliki učinak za što svečaniji ishod svečanosti, a uvereni smo, da su mnogi od prisutnih našli u njemu jaki podstrek za ispravno poimanje sokolskog života, sokolskog rada i pregaranja — Hvala, naša sokolska hvala, br. Dr. Stankoviću, na svemu!

Pri izvršenju svečanog čina — blagoslova temeljnog kamena, pročitan je povelja, koja bi ukopana u temeljni kamen. Tada pristupa za blagoslov kamonik Velečasni Don Hrzic, koji je izrekao nekoliko blagih pastirskih reči i blagoslov za uspeh sokolskog rada, u ovom i u svakom drugom pothvatu i uz uobičajenu molitvu obavio blagoslov temeljnog kamena, koji je tada, na rukama četvorice Sokola i uz svirku državne himne, bio spušten i ukopan u temelj. — Time je svečanost završena a preko dana i u večer rasprodavali su Sokolizme otkupne znakove i evče, što je imalo lepog moralnog i materijalnog uspeha, radi čega smo u mnogome zahvalni kupališnim gostima mesta, koji su najpripravnije i s ljubavlju dali svoju pomoć u oba pravca.

Dom se podiže nasred lepe makarske obale, a na najlepšem položaju i prostranom zemljištu. Naerte doma izradio je mladi i vredni arhitekt Mat. Maxlon, po svim modernim principima za gradnju sokolskih domova i sa svim sokolim tehničko-estetskim shvatanjem, tako da će dom biti retki ured grada, a po svome unutarnjem uređaju modernom i snabdeven svim nužnim uređajem za svestan, progresivan i higijeničan sokolski rad našeg društva.

Sa gradnjom se intezivno nastavlja. Već su prisrbrljena sredstva za postavljanje krova i još nekih uređaja, pa ćemo tako, kroz veoma kratko vreme, imati podignutu i pokritu zgradu. Za izvedbu ostalih uređaja moraćemo uložiti mnogo napora, u više pravaca, da se prisrberje i ostala sredstva, što su za dovršenje nužna, što će nam, pouzdavajući se u volju i svest umutar društva, u razumnou naklonostu građanstva i ostalih sokolskih prijatelja van mesta, verujemo, uspeti da postignemo. Ješ ranije, nego što mislimo, da je to moguće.

Na svima je nama Sokolizme, Makaranki i Makarke, na Vama očevi i majke, da ovo započeto delo potpuno mogemo svojim moralnim i materijalnim potporama u koliko god je to komo moguće, u cilju da ovaj sokolsko uzgojni hram, prvi na našem makarskom primorju, čiji smo temelji evo postavili, bude što skorije dovršen i predan sokolskom društvu na upotrebu, za visoki, životvorni sokolski uzgojni rad, na korist i sreću nas, naših mladih i našeg naroda, koji može da bude velik i moćan jedino po kreposnom, što znači: sokolskom obrazovanju naraštaja Jugoslovenskog.

Radimo, pregarajmo i verujmo u uspeh svog cilja. — delo će biti dovršeno!

Vlade Lalić.

Sokolskim knjižnicama i članstvu.

Prilikom 44 smrtnog dana neumrlog našeg osnivača i vode Dr. Miroslava Tyrša, preporučamo svim sokolskim društvima i članstvu, da naruči u pisarni JSS za cenu od 3 Din, kratku knjižicu »Miroslav Tyrš« od br. dr. Gv. Sajovica. Knjižica kratko, lepo i jezgrovito opisuje Tyršev život i delovanje.

Onom članstvu, koje još nema ove knjižice topio ju preporučamo, a i dužnost je njihova, da upoznaju život i rad osnivača Sokolstva.

Iz sokolske župe — Maribor.

VII. OKROŽNI ZLET U VERZEJU.

Mursko sokolsko okrožje je priredilo dne 10. juna t. l. svoj VII. okrožni zlet, tokrat u starem, naprednem Verzeju ob Muri.

Jasen in sclnčen je bil ta dan in res slavnosten za mladi novoustanevljeni sok, odsek u Verzeju. Sokolske čete iz Prekmurja in Pomurja so se strnile tu in zažvele te stare verzenske hrame. Točno ob 12. uri je bil predvohodem v trg prijazen sprejem gostov iz Maribora, Ljutomera in Murske Sobote. Došle je pozdravil navdušeno in iskreno br. podstar. verz. sok. odseka J. Senčar, za kar se mu je toplo zahvalilo starosta matič sok. društva iz Ljutomera br. Baukart J., nudče vso pomoč odseku s kočno željo, da bodo tako nekoč zasejane ideje našega mojstra Tyrša v slehernu selo naše domovine.

V slavnostni povorki je dajal duška navdušeni Veržež Sokolstvu, ki je prvič korakalo po teh ulicah. Stari ljutom. prapor se je v bratskem objemu s soboškim vil smelo — solnecu neproti.

Na lepo urejenem telovadišču br. Bunderla, zavitem v zelenju junjske prirode so se takoj vršile skušnje, ki so pokazale dovolj pripravljenosti za nastop.

Točno ob 15.30 je dal s trobko znamenje za začetek br. okr. načelnik Fianjo Lubej, nakar je strumno prikoralo 40 moške dece, veselih in bistrih junačkov z Mur. polja, pod mojim vodstvom. Kakor bi posul travnik z makom je v solnecu zatelovadila deca 4. žup. vaje — sestava br. Mira Veljaka na češko godbo. Nastop k prostim vajam ni bil ravno točen, a so bile zato vaje izvajane obče dobro ter skladno. Zlasti so se odrezali najmlajši. Sledil je nastop 30 naraščajnikov z br. okr. podnač. Cirilom Hočvarjem, ki so zadovoljivo podali teške župske vaje — sestava br. župskog nač. Mačusa, Zal — na štetje. Tudi kritje je vseh slabilo vtišk nastopa. Sicer strumna izvedba. Lahnih kerakov je pridobilo 24 žen. dece z okr. podnač s. Danico Grudnovo in primerno odvezbalo 3 žup. Mačusove vaje na češko godbo. Škoda, da je kvarilo slike neskladnost in netočne kritje. Vaje po svoji sestavi ravno niso primerno izbrane. Šopki zelenja, namesto cvetja so bili uprav neokusni. 40 članov je izvajalo nato pod okr. nač. br. Fr. Ljubejem Vidmarje — Skopljanske vaje, zopet okrnjene in na štetje. Primeroma so telovadili ostro in točno, le nekritje je kazilo negnako izvajanje. Tudi mnogo gibov se ni vjemalo, kar v tolikem času ravno ni poveljno za nastopajoče. Več volje, pa pojde! Zadovoljil je 19 žen. naraščaja z okr. vodnič. s. Eno Schatnerovo z 2 Mačusovimi vajami na prijazno češko godbo. Vse dobro, le razdalje v karejih in nekateri gib niso bili točno podani. 17 članov z okr. nač. s. Minko Severjevo na čelu so nastopile le z 2 skopljanskimi vajami od s. Jugove — na štetje. Izvedba v splošnem dobra. Zal, da kljub bližjemu mar. zletu M. S. Z. niso bile vaje polne, kar ravno ni v ponos Sokolstvu. Vihar navdušenja je zajel občinstvo, zlasti kmet, ljudstvo, ko je pri korakala na telovadišče naša narodna vojska iz Murske Sobote — 40 je bilo teh ogorelih junakov iz našega juga, ki so pod vodstvom g. podporač. Kruševčanina kakor eden strumno in odrezano izvajali na štetje učinkujoče vžbe s puškami, sestava brata Najnoviča. Preprosto ljudstvo je sedaj pokazalo velike simpatije do junaške armade, ko je videlo to resnično prijateljstvo med našo vojsko in Sokolstvom. Čakalo pa nas je še drugo iznenadenje. Moško mladenič je prikoralo 12 starijih bratov iz Ljutomera z br. nač. Sl. Stoparjem na čelu, ki so odlično odvezbali 4 češke vaje s palicami na češko godbo. Je to prvi javni nastop tega oddelka v marib. sok. župi — po zgledu bratov Čehov ob priliki zadnjega praškega zleta.

Občinstvo s pohvalo ni štedilo. Pozdravljamo te naše brate kot prve pionirje, ki so kljub teži svojih let stopili zopet na telovadišče! Posne majte jih, bratje!

Sledila je orodna telovadba moš naraščaja iz Mur. Sobote s svojim vod-

nikom br. C. Hočevarjem, ki je pokazal sistematično vadbo mize in droga. Zlasti so vzbujali veliko pozornost bratci s krasnimi preskoki čez mizo. Br. C. Hočevar je lahko s temi uspehi zadovoljen, a društvo nanje ponosno. Sklepna točka je bil nastop Ljut. sok. društva (člani na bradlji in Mur. Sobota (člani-naraščaj) na krogih. Obe vrsti sta podali svoje vaje res vzorno in tako danes smelo povemo, da ima tudi to okrožje dobre telovadce. H koncu je pozdravil Sokolstvo in napredni Veržej br. star. iz Mur. Sobote dr. Ferkaš, ki je z lepimi besedami poudarjal sveto misijo Sokolstva med narodom, kamor prinaša Sokol le bratstva, pravice in resnične ljubezni. Omenja tudi našo nar. voj. sko in nje zastopnike na zletu in najvišjega pokrovitelja Sokolstva Nj. Vel. kralja Aleksandra, kateremu je občinstvo s Sokolstvom navdušeno klicalo. Z impozantnimi akordi drž. himne se je nastop svečano zaključil.

Pri vsej prireditvi je sodelovala neumorno mestna ljutom godba pod kapelstvom g. Iv. Zacharla. Ves tel. nastop se je vršil z veliko preciznostjo in točnostjo, za kar je le častitati br. okr. nač. Fr. Ljubeju na taki lepi in hitri izvedbi tako obširnega programa. Pa tudi ostali del prireditve se je lepo izvršil, kar je največ pripomogla velika agilnost vsega članstva dom. odseka. Ta odsek šteje danes že nad 16 moš. članstva in okrog 30 dece obojega spola, kar je veselo znamenje, da sok. misel napreduje tudi med narodom na deželi.

In v duhu teh zmag, Sokol, smelo gledaj v svojo bodočnost! Zdravo!

M. T.

IZ SOKOLSKOG DRUŠTVA U VARAZDINU.

Povodom pokrajinskog sleta, koji se imao održati u Skoplju, a za koji

je u društvu vladao iznatan interes, održao je brat Lujo Pichler početkom meseca juna predavanje »Od Morave i Vardara do Albanije« u kojem je prikazao geografske prilike i lepote Južne Srbije. Na Vidovdan prisustvovalo je društvo vojničko svečanosti, a posle iste je brat dr. August Engelhardt održao članstvu predavanje o značenju Vidovdana.

Društvo je prisustvovalo i nastupu pilo na okružnom sletu dravskog okružja u Središću ob Dravi, javnoj vežbi u Ormožu te na župskom sletu u Mariboru, gde je u natecanju naraštajac Stjepan Boltizlar postigao treće mesto.

Javna vežba društva održana je mesto na Vidovdan, 22. jula o. g. Vežbi su prisustvovala u većem broju i društva iz Ptuj, Ormoža, Ljutomera, Središća ob Dravi i Čakovca. Zupu je zastupao podstarosta iste, brat dr. Šalamun iz Ptuja. Nastupilo je u prostim vežbama 48 članova i te su vežbe, kao i sve ostale, točno izvedene. Na spravama nastupilo je sedam vrsta. Vežbe je vodio društveni načelnik br. Mrzljak. Vojnici ovdašnjeg pešadijskog puka nastupili su sa prostim i vežbama oružjem pod vodstvom brata potp. Ilića pa je i taj nastup bio burno pozdravljen. Iza vežbe razvila se uz svirku vojne muzike i društvene fanfare pučka zabava.

Iz sokolske župe — Veliki Bečkerek.

VII. SLET BANATSKE SOKOLSKE ŽUPE.

Ovaj slet održan je u Beloj Crkvi 2 i 3. juna. Slet je počeo sa natecanjem subotu. Natecala su se dva odeljenja Ruskog Kadetskog Korpusa iz Bele Crkve, jedno odeljenje Sokola iz Vršca i jedno odeljenje Sokola iz Bele Crkve.

Sva su odeljenja bila muška. Zalosno je, da se i ostala društva nisu takmičila. Natecalo se na vratilu, razboju, konju u šir i duž, bacanju kugle, skok u vis i trčanje na 100 m. Prvo mesto postiglo je odeljenje Ruskog Kadetskog Korpusa, drugo Soko Vršac, treće Ruski Kadetski Korpus, a četvrto Soko Bela Crkva.

Posle natecanja bila je župska sednica u prisustvu saveznog izaslanika brata Dure Paunkovića, saveznog podstaršine, a predsedavao je župski podstaršina brat Ante Tadić. Bilo je prisutno još 15 delegata. Kao gosti prisustvovali su sednici braća Branko Živković, podstaršina Beogradske Sokolske župe i dr. Igor Vidic. — Na sednici se iznelo rdavo stanje župe i što bi bilo potrebno poduzeti da se Sokolstvo ukoreni u Banatu. Odlučeno je sazvati jednu širu konferenciju pod predsedanjem brata Dure Paunkovića uz sudelovanje društvenih funkcionara svih sokolskih društava Banatske župe. Još je odlučeno, da se ponovo pokrene pitanje naziva naše župe imenom brata Laze Popovića. — Sa skupštine je pozdravljeno Njegovog Veličanstva Kralj ovim telegramom: Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru Prvome — Beograd. Sa krajnje istočne granice, pozdravlja prigodom sedmog sokolskog sleta Banatska Sokolska župa svoja Uzvišenoga, Junačkoga i Plemenitoga Kralja Sokola. — Sa sedmog sokolskog sleta u Beloj Crkvi. — Staršina župe: Ante Tadić, staršina društva: Toma Irović, tajnik župe: Aca Jovanović. — Savez je pozdravljen ovako: Bratskom Jugoslovenskom Sokolskom Savezu — Ljubljana. Sa sedmog župskog sleta u Beloj Crkvi bratski pozdravljamo Jugoslovenski Sokolski Savez. — Zdravo! — Staršinstvo Banatske Sokolske župe. — Od Njegovog Veličanstva dobili smo ovaj odgovor: Sokolskoj župi — Bela Crkva. — Prijatno dirnut toplim

pozdravom poslatim sa sleta Sokolske župe u Beloj Crkvi, Nj. Vel. Kralj blagovoleo je narediti, da se izjavi srdačna zahvalnost. — Ministar dvorja: Janković. — U veče je bila akademija u dvorani »Burge« na kojoj je izvedeno 10 tačaka sa 92 vežbačice sa odličnim uspehom. Kao gost sudelovalo je svojim lepim pevanjem Srpsko Pevačko društvo iz Bele Crkve.

U nedelju u jutro bila je proba na sletištu. Posle toga povorka. U povorci je sudelovalo 1147 učesnika sa četiri zastave i četiri muzike. Pripadnika JSS bilo je 348, a nepripadnika 799. Od nepripadnika bili su Zenska Zadruga Srpkinja, Pitomci Vojne Muzičke škole i njihove muzike, 18. artiljerijski puk, vatrogasna muzika, Fiznancijska škola, ruska muzika, Ruski Kadetski Korpus, Ruska gimnazija, Ruski Donski institut, te predstavnici vojske i Ruskog Sokolskog Saveza. — Pred opštinskom kućom pozdravio je Sokole u ime opštine g. Mladen Novičić, veliki beležnik, u ime JSS brat Dura Paunković, koji je u svom govoru pozdravio i Rusko Sokolstvo, a u ime župe govorio je brat Ante Tadić.

Posle povorke izvršilo se osvećenje zastave Sokola u Beloj Crkvi, koju je društvu poklonio brat dr. Živa Miletić. Osvećenje je izvršio Visokopreosvećeni gospodin Ilarion Radonjić, vršaćki vladika uz asistenciju sveštenstva i pojanje Srpskog Pevačkog društva. — Ovom su prilikom govorili vladika g. Radonjić i braća Toma Irović, društveni staršina i kum zastave dr. Miletić. — U podne je održan svečani banket, kojemu su prisustvovali i predstavnici Ruskog Sokolstva braća Artamonov, Kambulin, Promin i Vjermitinov uz predstavnike svih mesnih vlasti. — Na banketu nazdravio je Nj. Vel. Kralju brat Dura Paunković, a Sokolima vladika g. Radonjić. U ime ruskih Sokola zahvalio se brat Vjermitinov, a u ime župe brat Tadić.

U 4 sata održana je javna vežba sa 12 tačaka svih kategorija, te raznih gostiju ovim redom: m. i ž. deca skupske vežbe (144); m. narastaj; skupske (155); članovi: slobodne (96); pitomci Vojne Muzičke škole; vežbe sa puškama (48); ž. narastaj i Ruskinje; vežbe sa trakama (102); Krimski Kadetski Korpus; vežbe sa kopljima (27); članice: slobodne vežbe (84); članovi: vežbe na spravama (15); Ruska gimnazija — Kikinda; vežbe na krugovima (30); V. M. S.: slobodne vežbe (144); 18. artiljerijski puk; vežbe sa puškama (96); Krimski Kadetski Korpus; piramide (30). — Vežbe su vrlo dobro izvedene. Pripadnici JSS nastupili su u pet tačaka sa 494 vežbačice, a nepripadnici u sedam tačaka sa 477 vežbačica. Sletište je bilo odlično posećeno. — U veče je bila akademija sa zabavom u hotelu »Ružička« i Srpskoj Čitaonici. Na akademiji vežbali su: Vršac — šestica; Ruska gimnazija — Kikinda; igra sa trakama; Ruski institut — V. Bečej; ruske vežbe; Vršac — narastaj — petorka sa dugom palicom; Donski institut — B. Crkva; slikovite vežbe; Vršac — polka; Ruska gimnazija — Kikinda; ritmičke vežbe; Vojna M. S. — Vršac; devetka i ruski kor sa pevanjem. — Vežbe su bile odlično izvedene. Načelnici i načelnice Al. Pošačnik, N. Bogdanović, V. Martinek, M. Nikolić, V. Hlodovoski, Weber-Dolska, A. Kolosovski, te načelnica Ruske gimnazije iz N. Bečuju i br. Laza Simonović, podporučnik zaslužuju svaku pohvalu za trud oko uvežbanjanja.

I celokupan sletski odbor sa energičnim staršinom bratom Irovićem uložio je mnogo truda da slet dobro bude izveden. — Na sletu su sudelovala ova društva: Veliki Bečkerek, Velika Kikinda, Bela Crkva, Vršac, Novi Bečej, Bočar, Sanad i Nova Kanjiža. A gde su bila ostala društva? — Zdravo! Ante Tadić.

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati upravnistvo Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Posetiocima Ljubljane

preporučamo, da si kupe za uspomenu kolekciju 6 umetničkih razglednica u krasnom barvotisu »Stara Ljubljana«, po originalima prof. Saše Šantla. Cena kolekcije Din 6. Učiteljska knjizara u Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Posetiocima Slovenačke

preporučamo, da si kupe za uspomenu kolekciju 6 umetničkih razglednica u savršenom tisku bojama po originalima akadem. slikara Maksima Gasparia: Seljačka svadba, Proleće, Slovenac, Slovenka, Mlada Breda, Lepa Vida. Cena kolekciji Din 7.—. Učiteljska knjizara u Ljubljani, Frančiškanska 6.

Prosveštnim odborom. Pri izpopolnjevanju društvenih knjižnice se poslužuje cenikov, ki jih dobite brezplačno v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska 6.

Za sokol. mladinske knjižnice! Priporočamo sokolskim mladinskim knjižnicam znamenito ilustrirano knjigo pravljice z jutrova »Tisoč in ena noč«. Poslovenil Andrej Rapč. Vezana Din 28.—. Naročila na Učiteljsko knjigarno v Ljubljani.

Jezikoslovoem! Priporočamo iz lastne založbe znamenito delo: Univ. prof. dr. Ramovš, Historična gramatika slovenskega jezika. Broš. Din 260.—. Plačilo tudi v obrokih po dogovoru. Naročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Iz naše preteklosti. Sokolskim mladinskim knjižnicam priporočamo dve povesti iz naše davne preteklosti, in sicer: Silih. Nekoč je bilo jezero. Vez. Din 24.—; Waštetova, Mejaši. Vezana Din 24.—. Naročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Sokolom sadjarjem priporočamo iz lastne založbe bogato ilustrirano knjigo: Belle. Sadjarstvo. Vez. Din 64.—. Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Zajtrkovalnica Al. Ščurk Ljubljana, Dunajska c. 12 priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

Zaradi preselitve prodajam ure, zlatnino, srebrnino, briljante, stenske ure (hišne stojne ure). Alpaka srebro, nastavke z 25% popusta.

Ivan Pakiž

LJUBLJANA STARI TRG 20

ALB. RUTAR PUŠKAR

CELJE, Slomškov trg 4 priporoča vsakovrstno lovsko in žepno orožje, municijo in vse lovske potrebščine.

PISARNA Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani preporuča svoje bogato skladište stručnih knjiga, diploma, nota, tiskanica i t. d. Cenik u Sokolskom kalendaru 1928.

Stara renomirana tvrdka M. URBAS

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13 (poleg mestne elektrarne) Izdelovanje pristnih kranjskih klobas Razpošilja od 5 kg naprej v vsaki množini po najnižji ceni

Dežnike in solnčnike

v največji izbiri priporoča po niskih cenah L. MIKUŠ LJUBLJANA - MESTNI TRG 13

MILKO KRAPEŽ - URAR

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG 3 se priporoča vsem bratom in sestram.

KAREL HLUPIČ

STRUGARSKI MOJSTER LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 16 izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela; n. pr.: stojala, električne lestence, kije za telovadbo, krogle i. t. d., i. t. d.

Sokolskim mladinskim knjižnicam

priporočamo iz lastne založbe narodno blago v besedi, pesmi in podobi. Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vez. Din 22.—. Flere: Babica pripoveduje. Vez. Din 10.—. Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Vez. Din 24.—. Gaspari-Košir: Sijaj, sijaj, solncece! (Koroške narodne.) Vez. Din 8.—. Komanova: Narodne pravljice in legende. Vez. Din 16.—. Krasnohorska: Pripovedka o vetru. Vez. Din 20.—. Lah: Češke pravljice. Vez. Din 12.—. Möderndorfer: Narodne pripovedke iz Mežiške doline. Vez. Din 24.—. Račić: Belokranjske narodne otroške pesmi. Vez. Din 8.—. Naročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani. Pri direktnem naročilu celotne zbirke 25% popusta. Sklicujte se na ta oglas!

KLISJEZE VSEH VRST IZDELUJE SOLIDNO KEMIGRAFIJA LJUBLJANA DALMATINOVA UL. ŠT. 13 ZAHTEVAJTE PRORAČUN

Selitve v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom Slovenia transport Ljubljana Miklošičeva cesta št. 36 Telefon št. 2718

Najstarejša vrtnarija in cvetličarna KORSIKA LJUBLJANA

Bleiweisova c. — Aleksandrova c. ima v zalogi vedno sveže rezano cvetje in cvetje v lončkih ter izvršuje vence, šopke in aranžmane po najnižji ceni in najfinišni obliki. Bratska sokolska društva imajo 10% popusta. Telefon št. 2.341. Telefon št. 2.341.

UČITELJSKA TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA TELEFON ŠT. 2312. RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠT. 10.761

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. LASTNA TVORNICA SOKOLSKIH ZVEZKOV. ZALOŽBA IN UPRAVA »SOKOLSKA« IN »NAŠE RADOSTI«.

UČITELJSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, FRANCISKANSKA ULICA prodaja znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige kakor tudi knjige za osnovne, srednje in obrtne šole ter ima v zalogi vsakovrstni papir, pisalni, risalni in šolski pribor in učila kakor tudi umetne in pokrajinske razglednice v največji izbiri.

TVORNICA „DISKOBOLOS“ STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska cesta šte. 22 — 24 Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine. Lestve vseh vrst. Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica šte. 1

ZAHTEVAJTE POSVUDA: BATTLE AXE JAMAICA RUM

Vkuhavajte v **WECK-ovih** čašah, ki jih uporabljajo naše gospodnje že desetletja in so se izkazale za najboljše. Tovarniška zaloga za Jugoslavijo pri **FRUCTUS, Ljubljana** KREKOV TRG 10/1

ALOJZ FUCHS - JUVELIR
LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6
priporoča bogato zalogo zlatnine, ur in srebrnine. Popravila v lastni delavnici točno in solidno.

**ŠTAMPILJE
ETIKETE
REZBARSTVO**

LJUBLJANA
Sv. Petra c. 13.

„JADRANSKA STRAŽA“

Udruženje za propagando i zaštitu naših nacionalnih interesa na našem moru i primorju.

Glavni (izvršni) Odbor u Splitu. Oblasni Odbori, Mjesni Odbori i Povjereništva u svim sjedištima oblasti i ostalim mjestima naše Kraljevine, te u inostranstvu.

Članom može postati svaki punoljetni građanin Kraljevine SHS. Patriotska je dužnost svakog rodoljuba, da radi za sigurnost pomorske Jugoslavije, da osniva ogranke i širi edicije, artikle te brošure o najaktuelnijim pitanjima našeg mora i pomorstva itd. **CUVAJMO NAŠE MORE!**

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBSCIN

BRANKO PALČIĆ
ZAGREB, KUKOVIĆEVA UL. ŠT. 13

Glavni dobavitelj Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.
Brzojavni naslov: Trikotaza Zagreb.

Izdelujem točno po predpisu JSS vse vrste sokolskih potrebscin za javni in izletni nastop članov, članic, naraščaja in dece. Prevzemam v izdelavo vsakovrstne trikotaze za lastni in tuji račun. Dalje se priporočam bratom za izvršitev najmodernejših civilnih oblek, ki jih izdelujem po najnovšem kroju v lastni delavnici.

HOTEL JUGOSLAVIJA - RJK
Tko želi jeftin i ugodan ljetni odmor . . . .
Dobra domaća te bečka kuhinja. Prvorazredna dalmatinska vina.
Moderni radioaparati! Cijela opskrba sa sobom 57 — 62 Din.
. . . . neka traži informacije kod vlasnice **Marice Festini**

FR. SLAMIČ, LJUBLJANA
GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 6
priporoča fine mesne izdelke, vsakovrstno sveže meso, perutnino, divjačino ter izborne mesne konzerve in paste
TELEFON 29-73 - NIZKE CENE!

Dragotina Čutiča vdova

PUŠKARNA - MARIBOR

Slovenska ulica št. 18
Prodaja smodnika, trgovina z orožjem in strelivom

Delavnica za popravila in nova dela. Priporočam se strelskim družinam in strelskim odsekom sokolskih društev.

FRANC STRUPI, CELJE

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, okvirjev za podobe, raznovrstnih šip itd.

Najsolidnejša in točna postrežba.

**Sokolom planincem in
ljubiteljem prirode**

priporočamo iz lastne založbe:

*Bučar, Slovenski metuljar. Broš. Din 12'—
Kabaj, Cerkniško jezero in okolica. Vez. Din 40'—*

*Kunaver, Na planine! Vez. Din 28'—
Kunaver, Kraški svet in njegovi pojavi. Vez. Din 38'—*

Vsaka knjiga bogato ilustrirana.

Direktna naročila na založništvo:

Učiteljska knjigarna
v Ljubljani.

Za izvršitev modernih portretov ter vsakovrstnih fotografskih slik, kakor: skupin, povečav, interjerjev i. t. d. se priporoča

**Fotografski
ATELIJE
„VIKTOR“
LJUBLJANA**
Knaflijeva ulica 4
nasproti
Narodni tiskarni

ŽELJEZARA VAREŠ

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzojavna adresa: **Željezara Vareš**

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Salonska peč za ugljen.

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovano sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronza, mjedi, bakra, aluminija - sirovo i apretirano. Specialni fosforni bronza za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrstnu industriju. — Kompletne transmisije itd.

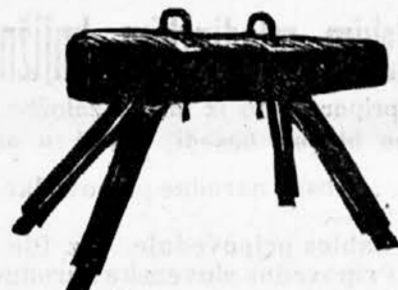
Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.

Препорука се творница теловежбеног и шпортног оруђа

J. Оражем, Рибница

ДОЛЕЊСКО * УТЕМЕЉЕНА ГОД. 1881.

Опрема вежбаоница за друштва и школе — летна вежбалишта. Елегантно, солидно оруђе. Ниске цене. — Ценик и прорачун франко.

M. TIČAR

LJUBLJANA

veletrgovina s papirjem in pisarniški potrebščinami na malo na veliko

priporoča cenj. društvom svojo bogato zalogo najrazličnejših karnevalskih predmetov kakor: konfeti, serpentine, guirlande, kotiljone, krep-papir etc., po najnižjih konkurenčnih cenah! **Zahtevajte ponudbe!**

**Restavracija
NOVI SVET
Ljubljana**
Gospodsvetska c. 14

se priporoča vsem Sokolom. Domača kuhinja, točna postrežba

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

Interurbani telefoni: broj 2-36 i 2-37

Brzojavi: JADROPLOV

sa svojih 60 parobroda podržava službu na 47 redovnih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. — Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremni ured (Speditions bureau).

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU

V LASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi zanje najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

MEDIĆ-ZANKL

tvornice olja, firneža, lakov in barv, družba z o. z.

Centrala v Ljubljani Lastnik Franjo Medić

Twornice: Ljubljana-Medvode

Podružnice in skladišča: Maribor — Novi Sad

Lastni domači proizvodi:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in oljnatih barv. Kemično čiste in kemično olepšane, kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MERA KL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in zrakoplovstvo.

CENE UMERJENE. TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.